

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 1

17 Şubat 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.38

BAŞKAN: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN – Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, çok muhterem Kamu Başdenetçimiz, kamu denetçilerimiz ve Kamu Denetçiliği Kurumumuzun değerli Genel Sekreteri, uzmanları ve basınımızın değerli mensupları; Komisyonumuzun 2'nci toplantısını başlatıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz var, Komisyon üyelerimizden tüm arkadaşlarımız buradalar. Sadece Reşat Bey -daha önceden de mazeret beyan etmişti- Türkiye dışında olduğundan bu toplantıya katılamayacak. Onun yerine, biz birlikte çalışmaya devam edeceğiz inşallah.

Gündemimiz hepimizce malum, Kamu Denetçiliği Kurumumuzun bir önceki yıllık faaliyet raporuyla ilgili bir sunum çalışması olacak. Şu anda, Sayın Başdenetçimiz sağ olsunlar, teşrif ettiler, diğer denetçi arkadaşlarımız teşrif ettiler.

Nasıl yapacağımıza birlikte karar vereceğiz. İki şekilde olabilir: Ya belli sürelerle sunum yapıp, ara verilip soru sorulabilir ya da bütün sunumları alıp ondan sonra soru sorulabilir; buna hep birlikte karar vereceğiz. Siz nasıl isterseniz Komisyon üyesi arkadaşlarımız.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Önce sunumları dinleyelim.

BAŞKAN – Tabii ki.

Bütün sunumlar bitsin ondan sonra mı soruları soralım?

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Ben öyle düşünüyorum.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Öyle yapalım.

BAŞKAN – Peki.

Komisyon üyesi arkadaşlarımız o konuda bir görüş beyan ediyorlar. O zaman notlarımızı alalım, sunumlar bittikten sonra...

Sayın Başdenetçim, ben öncelikle sözü size bırakayım. Ondan sonrasında, eğer uygun görürseniz, zatiyeleriniz arkadaşlara söz verme işini, diğer denetçi arkadaşlarımızın sunumlarını süre açısından ayarlasın. Uygun görür müsünüz?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tabii, nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN – O zaman, ben tamamen mikrofonu size bırakıyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Dilekçe ve İnsan Hakları Karma Komisyonunca Kurulan Alt Komisyonun Sayın Başkan ve değerli üyeleri; hepinizi şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum. Yine, değerli kamu denetçisi arkadaşlarım, gerek Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve gerekse kendi kurumumuzun değerli uzmanları, personelimiz, değerli basın mensupları; hepinize hoş geldiniz diyorum ve sevgilerimi sunuyorum.

4 Şubat tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonuna 2014 yılı yıllık raporumuz hakkında uzunca bir sunum yapma imkânı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Burada kamu denetçisi arkadaşlarımız kendi alanları içerisinde kalan ve kanunumuzda da ifade edildiği üzere, idarenin her türlü işlem ve eylemleri, tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde yaptıkları inceleme, araştırma, verdikleri karar ve Kamu Başdenetçiliğine sundukları önerilerle ilgili sunumlarını yapacaklar ve siz değerli Başkan ve sayın üyelerimizin de sorularını hem bendeniz hem de arkadaşlarım cevaplandırmaya çalışacağız.

Ben, burada, kısaca, fazla sözü uzatmadan -çünkü daha önce uzun bir sunum yapmıştım- Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, yetki ve görevleri, global olarak bu tarihe kadar kurumumuza yapılan müracaatlar ve bu müracaatlar sonunda Kamu Başdenetçisi tarafından verilen tavsiye kararlarına uyum oranlarına kısaca değinip ondan sonra sözü değerli arkadaşlarıma bırakacağım.

Bilindiği gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu, uluslararası ismiyle “ombudsmanlık kurumu” dünyanın aşağı yukarı 140'ı aşkın ülkesinde uzun yıllardan beri faaliyettedir. Anayasa'mızda 2010 yılında yapılan referandum sonucunda 74'üncü maddesinde yapılan değişiklikle Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu yüce Meclis tarafından kabul edilmiş ve 29 Mart 2013 tarihinde göreve başlamıştır. Bir başdenetçi, 5 kamu denetçisi -tabii, malumlarınız, yüce Meclis tarafından seçilmişlerdir- hâlen mevcut 62 uzman, 50 uzman yardımcısı ve bunun yanında, 50'ye yakın yardımcı personelle iki yıla yakın süredir hizmetini yürütmektedir. Şüphesiz bu kurumun kurulması, benim geçen sunumda da ifade ettiğim gibi, Türkiye'de bir ilk olup gerçekten yasakladığı kırmızı çizgiler açısından devrim niteliğinde bir kanundur. Artık, Türkiye'de, bir anlamda, devlet kendine güveniyor ve kendini halkın denetimine açıyor. Biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi -bir anlamda- adına, bireylerimizin idareyle olan, devletle olan ilişkilerindeki varsa aksayan yönleri, kaybolduğu iddia edilen hakları, adalet anlayışı içerisinde ve insan haklarına dayalı olarak çözmeye çalışıyoruz. Tabii, bu görevimizi ifa ederken Türkiye'deki en azından doksan bir yıllık idari kültürü de göz ardı etmiyoruz. Böyle yeni bir kurumun faaliyete geçmesinden sonra birçok sorunun bir anda hallolmasını beklememiz de takdir edersiniz ki oldukça zordur. Ama biz bir başlangıç yaptık, devletin de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 2

birçok kurumunda olduğu gibi şeffaflık, hesap verilebilirlik, iyi yönetişimin geliştirilmesi, aynı zamanda kanunilik, yani Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası'nda sayıldığı üzere, bizim yönetmeliğimizde belirttiğimiz üzere, uluslararası standartlara uygun bir yönetim anlayışı benimsedik ve bunu kamuoyuna duyurduk.

Geçen sunumumda da arz ettiğim gibi, sadece 4 tane kırmızı çizgimiz vardır, bunlar çok sınırlıdır;

Malumualiniz, Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı karineler, emirler, imzaladığı kararlar,

İkincisi, yasama faaliyetine ilişkin işlemler,

Üçüncüsü ve dördüncüsü -son derece sınırlı olarak- yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri bu kurumun görev alanı dışındadır.

Yine, Türkiye'de bir ilk olarak, mahkemelerin yanında, "devlet sırrı" dediğimiz önemli bilgi ve belgeleri de Kamu Denetçiliği Kurumu bir anlamda Meclis adına her zaman için inceleyip araştırma -mahallinde tabii, yerinde- imkânları vardır, bu da Türkiye'de bir anlamda bir devrimdir.

Geçen sunumumda bazı eksiklerden, yasal mevzuattan bahsetmiştim, tekrar etmeyeceğim.

Yine 2013 yılında, Komisyonumuzun Başkan ve değerli üyelerinin bize önermiş oldukları raporumuzla ilgili öneriler ve eleştirileri de cevaplamaya çalıştım. Hatta bir Sayın Vekilimiz "Siz aslında şikâyet edilen makamsınız ama siz de şikâyet ediyorsunuz." diye bir şeyde bulundu. Tabii, biz, evvela, buradaki sorunlarımızın yüce Meclis tarafından ve Komisyonun değerli üyeleri tarafından bilinmesine ve bize yardımcı olunmasına inandığımız için burada dile getirdik. Birçok tavsiye kararımızda zaten bunu idarelere bildiriyorduk. Biraz sonra zaten bunun istatistiki bilgilerini de vereceğim.

Hemen Sayın Başkana bu gösterdiği ilgi ve üyelere gösterdikleri ilgiden dolayı da teşekkür ediyorum.

Ben bu konuda verilen tavsiye kararlarıyla ilgili bir istatistiki bilgi istediler. Sağ olsun Sayın Başkanımız ve eğer gerekirse, Komisyon takdir ederse belki ilgili kurum ve kuruluşların yetkilerinde şimdi veya bir başka zaman da çağırıp en azından...

BAŞKAN – Şimdi, sizden sonra onları çağıracağız inşallah, sizi bir dinleyelim de -madem denetim görevi yapıyoruz Sayın Başdenetçim, biz de millet adına görev yapıyoruz- onlara diyeceğiz ki: "Bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkardığı yasaya dayanarak görev yapan bu Kamu Denetçiliği Kurumu sizin için böyle bir karar vermiş, gel bakalım, niye bunu uygulamadın kardeşim?" diye soracağız burada yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Valla efendim, inanır mısınız, biz bundan çok büyük memnuniyet duyduk bu hassasiyetinden gerek Başkanımızın gerek üyelerimizin. Tabii ki o arkadaşlarımızı yasa dışı, Anayasa dışı bir sorgulama değil ama sonuç itibarıyla, anayasal bir kuruluş, ortaya koyduğumuz gelecek yıllık raporda da göreceksiniz ve biz şeffaflık gereği hemen hemen bütün kararlarımız web sitemizde yayınlanıyor, gerekçe olarak yayınlanıyor. Yine kendimizi övme adına söylemiyorum ve verilen kararların uluslararası standartlara uygun olduğunu, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi içtihatlarına uygun olduğunu uluslararası kuruluşlar da raporlarında belirtmişlerdi. Dolayısıyla, biz bu arkadaşlarımızın şu an ben de şahsen cevaplarını merak ediyorum, geldikleri vakit şey yapacağız.

BAŞKAN – Arzu ederseniz, o toplantılara sizleri de davet edelim, sizden temsilcileri de davet edelim, siz de not alın yani, görün. Tam tutanak tutturacağız zaten, karar aldık da...

Yasal bir sıkıntı yoksa Sayın Başdenetçim, bunu yaparken de -biraz önce siz de bahsettiniz- iyi yönetişim hedeflerine ulaşabilmek, yönetim değil iyi yönetişim, hem yönetilen hem yönetenler açısından Kamu Denetçiliği Kurumunu çok önemsiyoruz yani en azından biz çok önemsiyoruz. Onlar farkında değillerse bile farkında olsunlar artık yani. Böyle bir kurum var, anayasal dayanağı var, yasa dayanağı var; çalışıyor, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinden bütçe alıyor, Meclisi temsilen, milleti temsilen çalışıyor. Çıkan bu kararı da lütfedip yerine getirsinler ya da niye getirmediğini söylesinler, niye? Yani, hedefimiz bu, bu çalışmanın hedefi bu. İnşallah, sizi dinleyelim, sizden sonra da bu kardeşlerimizi davet edeceğiz.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli üyeler; tabii, siz de biliyorsunuz ki ombudsmanlık kurumları dünya genelinde de tipik olarak sadece tavsiye niteliğinde karar veriyorlar. Şüphesiz, idarenin bizim her türlü kararımıza uyma diye bir şeyi yoktur. Gerekçesini bildiriyor ancak genel olarak -sayın denetçi arkadaşlarım da burada- çoğu zaman biz bu cevaplarla mevzuata boğuluyoruz. Sadece mevzuatı yazıp "Bu nedenle reddedilmiş." diyorlar birçoğunda.

Geçen sunum esnasında biraz uyum oranımızda düşüş vardı. Bu tarih itibarıyla biraz daha farklı bir duruma gelmiştir. Arkadaşlarla bu konuyu görüştüğümüzde bir sonuca, bir kanaate varmış olacağız diye düşünüyorum.

Şimdi, efendim, raporumuzu görmüşsünüzdür. İnceleyeceğimiz üzere, biz bu raporumuzda, 2014 yılıyla ilgili; başvuruların incelenmesi, usul ve süreç, kurumsal faaliyetlerimiz, başvurulara ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, idarenin kurum mevzuatı ve kararlarımıza yaklaşımı, Kamu Denetçiliği Kurumunun ülkemize katma değeri ve bunun eklerini kitap hâlinde yüce Meclisimizin Karma Komisyonuna ve ilgililerine sunmuştuk. Gerekirse zaten arkadaşlarımız da ayrıntılarını şey yapacaklar.

Bu tarih itibarıyla global olarak kurumumuza 2013 yılında 7.638 başvuru, 2014 yılında 5.639 başvuru, 2015 yılında da -şu tarih itibarıyla- 475 başvuru, şikâyet, toplam olarak 13.752 başvuru yapılmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 3

Bir diğer yönden, 2014 yılında Kamu Başdenetçisi olarak idarelere 93 tavsiyede bulunmuşum, 150 şikâyet başvurusunu da yerinde olmadığı için reddetmişiz.

Bir diğer yönden, verilen kararlarımıza hangi oranda uyulmadı ve öncelikle hangi kurumların olduğunu ben kısaca sıralamak isterim izninizle. Birinci sırada Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı geliyor. İkincisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, daha sonra İçişleri Bakanlığı, Başbakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Millî Savunma, Maliye, Gelir İdaresi ve ÖSYM diye sıralanıyor. Tabii, bu 2014 yılı içerisinde verilen tavsiye kararları rakamsal olarak fazla değil. Bizim kurumsal anlamda temel felsefemiz, idare ile birey arasında oluşan sorunu öncelikle uzlaşa ve ara buluculuk yoluyla çözmek. Birçok vakayı da bu şekilde arkadaşlarımız çözdü. Bunun örnekleri zaten yıllık raporumuzda bulunmaktadır. Zaten, eğer bürokrasiye ne kadar az tavsiye kararı verebilirsek... Bu, "tavsiye" derken aynı zamanda mevzuat değişikliğini de içeriyor bazı yetkilileri, valileri, kaymakamları hatalı olduklarını kabul etmelerini davete çağırıyoruz. "Bir daha bunun olmaması yönünde şey yapın, bize bunu da iletin." diyoruz. Vatandaşa yeri geldiği vakit yazılı olarak "Biz bu şeyi hatalı yaptık, bundan sonra olmayacak." diye bilgi verin diye tavsiyelerde bulunuyoruz. Dolayısıyla, kurumun oldukça geniş bir alanı vardır.

Kurumsal anlamda, demin de ifade ettiğim gibi, bu Kurumun en büyük özelliklerinden bir tanesi -ben bunu yüce Meclisimizin sayın vekilleriyle karşılaştığımda söylüyorum- birey bir dilekçeyle ücretsiz, ucuz ve en seri şekilde idarenin yönetimine iştirak ediyor, direkt olarak iştirak ediyor. Nasıl oluyor bu? Hakkında verilmiş bir kararı bireyimiz bizim vasıtamızla sorguluyor. "Benim hakkımda böyle bir disiplin cezası verdin, benim hakkımda böyle bir vergi cezası verdin; alıp beni, işte, aralık ayında buradan, Ankara'dan başka bir vilayete atadın veyahut da ben bir bedellide bir para ödemişim..." Nitekim, en son bizim tavsiye kararımızda o, daha önce 30 bin lira ödeyen -örnekleri veriyorum- şu an Millî Savunma Bakanının bu açıkladığı, fazla yatırımların bu paralarının iade edilebileceğini söyledi. İlk olarak, zaten, Millî Savunmadan sorumlu Kamu Denetçimiz Sayın Elkatmış güzel çalışma sonucunda Millî Savunma Bakanlığına biz bu öneriyi götürmüştük. Sevindirici husus, Millî Savunma Bakanlığı da örnek olarak bunu veriyor.

En son, güncel olan, polislerin çalışma şartları, mesailer, ek ücretleriyle ilgili gene, kamuoyunu oldukça ilgilendiren bir karar verdik. Yanılmıyorsam dün cevabı geldi. İdare bütün birimlere şey yapmış. Ona da uyulacağını ve bununla ilgili çalışmaların derinleştirileceğini söylediler. Bunlar bizim için gerçekten güzel sonuçlar. Biz de mümkün mertebe idareyle çekişmeden, kavgaya etmeden birey ile idareyi uzlaştırıp bir sonuca gitme durumundayız. En önemlisi, bireylerimizin, toplumumuzun haklar kültürünü geliştirmek, onlara birçok hakları olduğunu hatırlatmak ve devlet olarak, kurum olarak her zaman da yanlarında olmak; bir haksızlık var ise, bir ihlal var ise, bu insan haklarıyla ilgili olabilir, mülkiyet hakkıyla ilgili olabilir, değişik şeylerde olur, bunu gidermek ve bireyimizi mutlu etmek görevimizdir. Malum, hem Avrupa müktesebatı çerçevesinde olsun hem de değişen şey olarak artık devlet bireyi mutlu etmenin, bireyin ihtiyaçlarını gidermenin önceliğini taşıyor. Birey devlete tabii ki hizmet edecek ama öncelikle devlet bireyi mutlu etmek durumunda.

Efendim, benim bu kısa açıklamalarımın sonra eğer Sayın Başkan ve üyelerimiz şahsıma da soru tevcih edeceklerse ona da hazırım.

Ben daha fazla uzatmadan sayın denetçilerimize sözü bırakmak istiyorum. Hepinize saygılarımı sunuyorum.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Bir şey öğrenebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii ki.

Buyurun.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Sayın Başkan, şunu öğrenmek istiyorum: Kamu denetçiliği faaliyet alanı dışında kalan bu 4 kurumsal yapıyla ilgili karşılaştırma olarak diğer ülkelerde benzer bir uygulama var mı, yoksa bu yalnız Türkiye'ye özgü bir durum mudur, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, hemen şunu arz edeyim: Bu sorudan dolayı teşekkür ederim, güzel bir soru.

Cumhurbaşkanımızla ilgili çizgiler malumunuz Anayasa'mızda var. Anayasa değişmedikçe bu kanuna konma imkânı yoktu, dolayısıyla o mutlaka bu kanunda olacaktı. Evet, icranın başı olarak Cumhurbaşkanının yapmış olduğu tasarruflarının da bu Kurumun denetimi içerisinde olması gerekip gerekmediği, şüphesiz yüce Meclisin ve siyasi iradenin takdir hakkıdır. Ancak birçok ülkede bu tür sınırlamalar oluyor. Mesela İsveç ülkeleri en iyileri olduğu hâlde yargıya hiç müdahale etmiyorlar. Gene, bizim müdahalemiz, sadece yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar. Onun haricindekilere biz müdahale edebiliyoruz. Aynı zamanda, Almanya'da sadece askerî ombudsman var bunları denetleyen.

BAŞKAN – Askerî konulara bakıyor o?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tabii, sırf askerî konulara bakıyor, askerî ombudsmanlık şeyi var. Şimdi, birçok... Mesela Fransa'da bundan çok daha geniş, bazıları belediyelerin işine bile bakamıyorlar, "özerk kuruluşlar" diyorlar veyahut da ayrı, özel belediye, yani mahalli idareler ombudsmanı var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 4

Şu an istatistiki bilgi ama bunları ben size yazılı olarak... Birçok ülkede bu tür sınırlamalar da vardır. Her ülke kendi koşullarına göre ombudsmanlık kurumlarının veya insan hakları kurumlarının inceleyeceği konularla ilgili olarak sınırlandırma yapmıştır. İspanya'da kralla ilgili örneğin, birçok krallıklar var bunun gibi.

Ama size şu an özellikle Avrupa ülkeleri yönünden istatistiki bilgi veremeyeceğim ama bunu size, Karma Komisyonumuza yazılı olarak sunabiliriz. Onu ifade edeyim efendim.

Saygılar sunarım.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Ben de bir şey sunmak istiyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Buyurun.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Biraz önce, toplamda 13.252 müracaat olduğunu ifade ettiniz. Bu müracaatların içerisinde en fazla hangi konuda müracaat var? Özellikle de kadınlarla ilgili, yani kadınların müracaatı var mı ve kadınlar daha çok hangi konularda müracaat ediyorlar?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim. Onu, sanıyorum, Kadın ve Çocukların Hakkı Ombudsmanımız açıklayacaklar.

Şimdi, bize en fazla şikâyetler Sayın Denetçimiz Muhittin Mıhçak'ın baktığı alanla ilgili oluyor. Aynı zamanda dağıttık onları, Mehmet Bey de bakıyor, Cengiz Bey de. 3 arkadaşımıza bölüştürdük, oldukça fazla. Aşağı yukarı yüzde 24'ü sırf kamu personel rejimine göre. Geçen yılki oranı yüzde 28'lere varıyordu, bu yıl yüzde 24'lere düştü. Ondan sonra, istatistiki bilgiler yönünden, eğitim, öğretim, gençlikle ilgili, bu YÖK, ÖSYM ve sınavlarla ilgili. Üçüncüsü, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili. Ondan sonra, demin de arz ettiğim gibi, işte, İçişleri Bakanlığı mesela şeye uymadığı... Sayı itibarıyla yüzde 8 uymamış oluyor. Sıralama üç ana başlıkta böyle oluyor. Kamu personel rejimi, öğretim, eğitim, gençlik ve spor ve üçüncüsü, en çok, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili efendim.

Saygılarımla.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sanıyorum kadınlarla ilgili olan bir başka arkadaş, değil mi?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tabii, ben şey yapmak istemiyorum.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Tamam.

BAŞKAN – Şimdi, değerli milletvekili arkadaşlarım, gündemi açarken, başlatırken bir karar almıştık, onu atladık. “Sunumlar bitsin, en son soru soralım.” dedik ama şimdi biz ara ara sormaya başladık.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Onlar Başkana yönelikti.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Başkanım bir önceki toplantıda da fevkalade güzel bir sunuş yapmıştı, şimdi de yaptı.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sağ olun, teveccühünüz.

BAŞKAN – Dilekçe Komisyonu uzmanı arkadaşlarımız bir istatistik çıkardılar, Dilekçe Komisyonu ile Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan şikâyetlerin karşılaştırılmasını yüzdeleri olarak. Ben zattalilerinize şimdi dağıtacağım. Belki toplantıdan önce dağıtsaydık bu soru sorulmayacaktı ama bu da bizim eksikliğimiz efendim.

Şimdi, zamanı verimli kullanabilmek adına, Sayın Başkanım, ben takdirini size bıraktım, hangi denetçimiz başlayacaksa başlasın. Süreyi de ayarlayalım, o sürede...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Bizim için, efendim, takdir sizin, süre şeyi yok ama Sayın Elkatmış'tan başlayalım.

BAŞKAN – Tabii ki, uygundur.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Süreyi yüce Komisyonun takdirine bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Ne kadar süre yeter Sayın Elkatmış, Değerli Denetçim.

İstiyorsanız, yani siz dersiniz ki: “Ben konularımı sunamam, yirmi saat lazım.” güne yayarız, dinleriz biz sizi yani.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Hayır, o kadar değil. En kısa sürede bitirmeye gayret ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, süre koymuyoruz.

Evet, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Sayın Başkan, değerli üye arkadaşlarımız ve çalışma arkadaşlarımız, değerli basın mensupları; hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Tabii, kurumumuz yeni kuruldu sayılır, iki yıllık bir mazisi var. Ancak iki yıl çok uzun bir süre değil, bu iki yılın içerisinde kurulma aşaması da dâhil edildiğinde daha az bir süreye tekabül ediyor. Ama bu süre içerisinde çok yararlı hizmetler yaptığımızı, kararlar verdiğimizizi, temel bazı konularda önemli kararlar verdiğimizizi düşünüyorum.

Sizlerin de malumu olduğu üzere, Türkiye'de birçok denetim kurulları var. Bunların başında yargı gelir, teftiş kurulları gelir. Ancak bütün bunlar neye bakarlar? İdarenin eylem ve işlemlerinin, uygulamalarının yasalara ve yönetmeliklere uygun olup olmadığını denetlerler. Ama bizim denetimimiz onların daha ilerisinde bir denetim. Nedir o?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 5

İdarenin bütün eylem ve işlemlerinin, artı tutum ve davranışlarının da biz denetimini yapıyoruz ve biz sadece yasalara uygunluk yönünden de değil, artı hukuka uygunluğuna bakıyoruz. Yasa ayrı, hukuk ayrı. Hukuk daha evrensel ve geniş bir kavram ve uluslararası boyutu da var. Malumunuz, Anayasa'mızın 90'ıncı maddesinin son fıkrasında da özellikle insan hakları, hak ve hürriyetler konusunda uluslararası sözleşmeler millî yasaların da, Anayasa'nın da üstünde değerlendiriliyor ve bunlar hakkında Anayasa Mahkemesine dahi dava açılmayacağını karara bağlıyor. Dolayısıyla, biz kararlarımızda sadece bir eylem ve işlemin, tutum ve davranışların yasalara uygunluğuna değil, hukuka uygunluğuna bakıyoruz. O da yetmiyor, daha artısı var, bu uygulamaların hukukun dışında, hakkaniyete ve insan haklarına da uygun olup olmadığını denetliyoruz.

Dolayısıyla bizim görevimizin ne kadar ağır olduğunu, ne kadar kapsamlı olduğunu, önemli olduğunu böyle altını çizerek ifade etme ihtiyacını duydum. Verdiğimiz kararlarda da biz, gerçekten de uluslararası hukuku, insan haklarını ve uluslararası sözleşmeleri, özellikle de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını esas alıyoruz, sadece ulusal yasaları değil ve bizim çalışma prensiplerimiz içerisinde de Avrupa Birliği'nin Doğru İdari Davranışlar Yasası diye bir prensibi var, yasası var, onu da rehber alıyoruz.

Tabii, bunları Sayın Başkanımız daha önce de ifade etti. Zaten sunduğumuz raporda da, geçen sene sunduğumuz raporda da, bu yılki 2014 yılı raporlarında da daha kapsamlı olarak değerlendirildiği için ben daha fazla da sizlerin zamanınızı almak da istemiyorum çünkü Mecliste de önemli bir kanun görüşülüyor.

Verdiğimiz kararlardan birkaç tane örnek sunmak istiyorum eğer izniniz olursa. O kararları sunmamdan itibaren de herhâlde ne kadar önemli kararlar verdiğimizizi değerlendirirsiniz.

Günümüzde, işte, bugünlerde dövizli askerlik, bedelli askerlik var. Şahsen benim birimimde bu konuda biz 3 tane karar verdik ve bu kararlara da hemen hemen uyuldu diyebilirim. Burada şunu da yine, açık yüreklilikle ifade etmem gerekir ki askerler diğer sivil şeyden daha fazla kararlarımıza uyuyor.

Bir tanesi nedir? Vatandaşımızın bir tanesi dövizli askerlik için müracaat etmiş. Gitmiş, hesabını kitabını yaptırmış, demişler ki: "Şu kadar para yatıracaksın." Adam da gitmiş, parayı yatırmış.

BAŞKAN – Yurt dışından, değil mi?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Tabii.

Bankaya yatırmış. Adam, tabii, "Askerlikten kurtuldum." diye beklerken bir yazı, askere çağırmışlar. Gidiyor askerlik şubesine, diyorlar ki: "Sen yatırmamışsın." "Efendim, siz ne dediyseniz ben onu yatırdım, makbuzlarım bunlar." Ve neticede diyorlar ki: "Tamam, eksik yatırmışsın." "Ben kendiliğimden yatırmadım, sizin dediğinizi yatırdım ben." Bunun üzerine demiş ki: "Biz yanlış hesap etmişiz." Adam bize müracaat ettiğinde bizim daha yazıyı yazmamızla birlikte Millî Savunma Bakanlığı "Hata bizdendir. Bizim arkadaşlarımız hata yapmış, eksik hesap etmiş. Şu kadar lira, döviz, euro daha yatırdığında, uzunca da bir mehil verdiler, askerlikten muaf olacak." diye karar verdiler.

Yine, askerlikle ilgili bugünlerde Sayın Millî Savunma Bakanımız da açıklıyor ya işte, önceki bedelli askerlikte parayı yatıramayanlar, eksik yatıranlar ve faydalanamayanlar 30 bindi, 15 bini yatırmış, 15 bini yatıramamış ve dolayısıyla, tabii, asker olması gerekiyor. İşte, "15 binin üzerine 3 bin daha yatırırca o parayı geri iade edeceğiz, 15 bin daha yatırdığında ondan da faydalanılacak." diye bir açıklaması var. İki gündür onu televizyonlarımız yayınlıyor. O kararı da biz aylar evvel, ta geçen yıl verdik. Nasıl oldu? 2 vatandaşımız bize müracaat etti. Bu vatandaşlarımız 15 bin lira yatırmış, 1'inci taksiti, altı ay içinde 2'nci taksiti yatırmaları gerekirken... Tabii, birisi diyor ki: "Benim çalıştığım kurum özelleştirildiğinden dolayı işimi kaybettim, yatıramadım 15 bini." Diğeri de diyor ki: "Ben de işimi kaybettim, yatıramadım." Ve askere de gitmişler. Yasada da, yanlış hatırlamıyorsa, altı ay içerisinde müracaat edildiğinde yatırdıkları 15 bin liranın iadesi var. Süreyi de geçirmişler, hatta birisi geçirmemiş de yanlış şey yapmış. İşte, burada da bir karışıklık var. İşte, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı için bir tarafında, bir tarafında Millî Savunma Bakanlığı. Böyle karışık da bir şey var. O, Millî Savunmaya müracaat etmiş, hâlbuki para Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına yatıyor; o arada süre geçmiş. Adamın bir kabahati de yok yani sadece bu karışıklıktan kaynaklı. Ve adama paralarını iade etmiyorlar. Niye? Süresinde müracaat etmedi. Böyle bir devlet düşüncesi olmaz. Ama, burada Bakanlar Kurulunun kararı böyle. Bakanlar Kurulunun kararına uygun yönetmelik çıkmış. Adamlar bize müracaat ettiğinde, biz dedik ki: "Devlet böyle haksızlık yapamaz." Bu "hak" ve "adalet" kavramlarına aykırıdır. Kaldı ki Borçlar Kanunu'muzdaki zaman aşımı süresi, haksız iktisapla ilgili zaman aşımı süresi daha uzun bir zaman ifade ediyor. Bunun düzeltilmesi gerekli ve paranın iade edilmesi de gerekli. Ve karar verildi, Bakanlar Kurulu kararını değiştirdi. Ve yönetmelik değişti, onun üzerine paralarını adamlar aldı.

Yine, bize işte, biliyorsunuz dövizle askerlikte 10 bin yatırılıyor, sonra 6 bine indirildi. Şimdi burada bir garabet var, haksızlık var, adaletsizlik var. Nedir o? Birisi işte -taksitle yatırılıyor ya bu para- taksitle yatırmış. Mesela, diyelim ki yarısını yatırmış, diğer yarısını yatırmamış. Sonra 6 bin euroya indi ya, bu faydalanamıyor. Ama, hiç yatırmadıysa adam o faydalanıyor, 6 bin yatıracak. Peşin yatırdıysa adam, o da faydalanamıyor. Bunun hakkaniyetle, adaletle ifadesi mümkün değil. Biz karar verdik, bu konuda da Millî Savunma Bakanlığından cevap geldi, çalışmalarımız devam ediyor, düzeltilme ihtimali de büyük. Yani, bu 3, askerlikle ilgili önemli kararı ifade ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 6

Başörtüsüyle ilgili kararı verdik. Malumunuz Bakanlar Kurulu başörtüsüyle ilgili malum yönetmeliği bizim kararımızdan sonra değiştirdi.

Yine, Gezi olaylarıyla ilgili Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği Parlamentosu tarafından bu raporumuz takdirle karşılandı. Biraz evvel İsviçre Büyükelçiliği, buraya gelmeden evvel –biraz geç de geldi biliyorsunuz- müsteşarıyla kurumumuzu ziyarete gelmişti, bir çalışma yapıyorlarmış bu konuda, takdirle karşıladığımı söyledi Gezi olaylarıyla ilgili.

LİMAN-İŞ'le ilgili bir karar verdik. Bu, çok önemli bir karar. Biliyorsunuz, Adalet Bakanlığına ve AK PARTİ Genel Merkezine bir saldırı olmuştu. Bu saldırıyı yapan kişi sonra Yunanistan'da, DHKP-C üyesi idi. Bu adam da yirmi yıl evvel, o civarda bir zaman içerisinde LİMAN-İŞ Sendikası Genel Başkanlığına yapmış. Bir ihbar gelmiş "Bu kişi orada gizleniyor." diye. Ve gece baskın yapılıyor oraya, her şey yasal, arama kararı veriliyor. Ama, öyle bir baskın ki askerler, polisler, helikopterler; kapılar kırılıyor, her taraf kırılıyor dökülüyor. Bize LİMAN-İŞ müracaat etti, dedi ki: "Bizim zararımızı ödesin. Bize tebligat yapılsaydı, biz kapılarımızı açardık, 'Arayın.' derdik rahatlıkla. Ve bizden özür dilesin emniyet teşkilatı." Biz karar verdik ve tazminatını da ödedi ve bu şey oldu. Bir de uluslararası camiada da bu kararımız da çok büyük yankı yaptı ve Türkiye'nin notunun müspet olmasında da çok büyük katkımız olduğunu düşünüyorum.

Polislerle ilgili verdiğimiz bir karar çok büyük yankı yaptı. Yani, sadece biz her zaman polisi suçluyoruz ama polislerin de birtakım problemlerinin olduğunu hepimiz de biliyoruz. Yani, polisin hatası var, doğru, eksikleri var, yanlışlıkları var. Özellikle, şimdilerde de bu paralel yapı falan meselesi de var; birtakım kirli ilişkiler ortaya çıkıyor, bunların hepsi doğru. Ama, polislerin de özlük haklarıyla ilgili, ücretlerle ilgili birtakım problemlerinin olduğunu, bize onlarca polis bu yönde şikâyette bulunduğu çalışmalar yaptık, bir rapor hazırladık ve çok büyük yankı yaptı emniyet camiasında bu. Binlerce teşekkür mesajları aldık, yayımlandı, gördüğümüzde hep teşekkür ediyorlar. Ve bu konuda da emniyet genel müdürlüğünün bir yazısı var burada -o yerine geldi sayılır, 16 Şubat'ta da geldi o yazı- bir çalışma yapıldığını, bu konularda düzenleme yapılmak için çalışmalar başlatıldığını ifade etti.

Yine, OYAK'la ilgili bize bir şikâyet geldi. Hep biz burada, arkadaşlarımızla beraber hepimiz yedek subay olarak yaptık, bayan arkadaşlarımız hariç tabii. Burada OYAK Yasası'nda bir hüküm var. Yedek subaylardan da biliyorsunuz, yüzde 5 maaşlarından kesiliyor. Ama, bu para geri iade edilmiyor. Niye? Yasada diyor ki: "İki yıl asgari yedek subaylık veya subaylık -sadece yedek subay da değil- OYAK üyeliği yapıldığında paralar ancak istenirse iade edilir." Ama, yedek subaylık malumunuz en fazla on sekiz aydı, sonra on iki aya indi. Ama, büyük paralar toplanıyor. Burada, rakamları vermek istemiyorum yani biz çok kapsamlı da bir çalışma yaptık, dedik ki: "Verilmesi lazım." Yani, niye kesildiyse parası, hiç değilse büyük bir oranda iadesi gerekir diye bir karar da verdik.

Özel güvenlik eğitim kurumlarıyla ilgili bir karar verdik, detaya girmek istemiyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, ne oldu bu verdiğiniz karar? Verdiler mi asteğmenlerin paralarını?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Vermediler ama takipçisi olacağız tabii ki. Herhangi birisi dava açarsa, bizim kararımıza dayanak gösterirse eminim ki bu para alınır, hepimizin de alacağı var.

BAŞKAN – Hayır, kanunu değiştirmemiz lazım. OYAK Kanunu'nun değişmesi lazım.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Tabii, Millî Savunma zaten öyle diyor. "Değiştir kardeşim." diyoruz biz de zaten, Millî Savunma Bakanlığı onu söylüyor.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, OYAK Kanunu'nu bu Komisyon, bizim Komisyonumuz inceledi, dosya aşağıda. Neler çektiğimizi, neler çalıştığımızı ben biliyorum yani.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – İşte, bu konuyu da o zaman şey yapacağız.

BAŞKAN – Onun için biraz daha zamana ihtiyacımız var.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Tabii yani Millî Savunma Bakanlığı diyor ki: "Bu, OYAK Kanunu'nda var." OYAK da cevap vermedi. Ama, kanunu değiştirmek de, kanun tasarisını getirmek de Millî Savunma Bakanlığının görevi.

BAŞKAN – OYAK tabii daha Sayın Başkanım, zamanı var.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Biliyorum. O konuda da hemfikiriz.

Yine, bir Hollanda vatandaşı, hani bu çok önemli, yabancılara bunu söylediğimizde yani gerçekten de yabancılar bu konuda takdirlerini ifade ediyorlar. Olay şu: Bir Hollanda vatandaşı, bir Türk vatandaşıyla evlenmiş, çocukları olmuş, sonra araları açılmış, boşanmışlar, çocuğun velayeti anneye verilmiş. Anne Türkiye'de, adamın davaları var –artık ne davasıyla-Ankara'da, buraya gelmek istiyor ama vize vermiyor.

BAŞKAN – Türk Hükümeti vermiyor?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Türk Hükümeti vermiyor. Onları -yabancı bir kelime var- o kategoride değerlendiriyorlarmış. Diyorlar ki neticede: "Avukatın var, avukatın seni savunuyor." "Ama, ben gelip kendimi savunacağım." diyor. "Yok, olmaz." diyorlar. Biz karar verdik, Hollanda vatandaşı olmak üzere... Bizim yasamızın da zaten bir özelliği şu: Sadece bize Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değil, Türkiye'deki hakları şey yapan herkes, bütün yabancılar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 7

kendi dilleriyle de müracaat edebilir, zaten afişlerimizde vardı, Sayın Başkanımız onu önceki sunuşunda da ifade etti. Biz karar verdik ve vizesini, vatandaşın, aldık.

BAŞKAN –Yani “Dışişleri uydu bu işe.” diyorsun.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Emniyet Genel Müdürlüğü uyuyor, tabii Dışişleri de...

BAŞKAN – Vizeyi Emniyet vermez.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Yani Dışişlerinden...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Giriş yasağı...

BAŞKAN – Ha, giriş yasağı mı koymuşlar?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Giriş yasağı...

Şimdi, çok garip şeyler de geliyor; mesela köye hizmet götürme birlikleri vardı biliyorsunuz valiliklerde, kaymakamlıklarda. Elâzığ’ın Baskil Kaymakamlığında da böyle bir köylere hizmet götürme birliği vardı. Malumunuz, bundan kaç yıl evvel bu birlikler kaldırıldı. Ama bu birlik devam ederken, bir feribot kazasında, yani bu, Elâzığ Baskil Kaymakamlığına ait olan, Köylere Hizmet Götürme Birliğine ait bir feribot kaza yapıyor, vatandaş ölüyor, dava açıyor - tazminat davası- açıyor, kazanıyor, ama yasayla kaldırıldığı için bu, adam davayı kazanıyor mahkeme kararı var ama...

BAŞKAN – Muhatap yok.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – ...muhatap yok. Biz dedik ki: “Devletin bunu ödemesi gerekir.” İçişleri Bakanlığına ve Elâzığ Valiliğine, Kaymakamlığa yazdık ama işte “Ödeyemeyiz, yasa yok.” filan dediler. Bunu da bir şey olarak ifade edeyim.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, köylere hizmet götürme birlikleri duruyor. Başka bir kurum olmasın o?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Yok, yok, köylere hizmet götürme birliği, burada var.

BAŞKAN – Var şu anda köylere hizmet götürme birlikleri.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Orada, “Paramız yoktu.” diyorlardı.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Evet, para, yani “Bütçemiz yok.” diyor.

BAŞKAN – Bütçe olur canım, bütçe bir şekilde olur yani.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Belki ben yanlış da şey yapmış olabilirim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Orada 12 veya 13 tane insan öldü orada. Benim bildiğim olayda yanılmıyorsam 96 yılı itibarıyla mahkeme ilamları var. Mahalli valilik, özel idare hep birbirlerinin üzerine atıyorlar. Mahkeme ilamı olduğu hâlde, maalesef, bu tarihe kadar, biz de tavsiye kararı verdiğimiz hâlde uyulmuyor. Tabii mahkeme kararı...

BAŞKAN – Sayın Başkanım, köylere hizmet götürme birlikleri duruyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Onu ben şey yapmıyorum.

BAŞKAN – KÖYDES ayrı, KÖYDES tüzel kişilik değil, KÖYDES bir proje.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Olabilir, olabilir. Gelir olsun diye o köye vermişler bunu, özel idare tarafından, feribotu çalıştırıyor, feribot çalışırken...

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Özel idare, tabii, özel idare...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Özel idareye bağlı ve vatandaşlar vefat ediyor, boğuluyor o şeyin içerisinde. Neyse, tazminat davası açılıyor.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Ben yanlış ifade ettim. “Elâzığ İl Özel İdare Müdürlüğüne ait olan Baskil Köylere Hizmet Götürme Birliğince Karakaya Barajı Gölü üzerinde işletilen Baskil Feribotu’nun 29/08/2002 tarihinde batması sonucu yakınlarının ölmesi...” diye şey yapıyor.

BAŞKAN - Bu tazminatı vermek durumundalar, verirler, bütçeleri de var.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – “Yok” diyorlar, vermediler...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Hayır, vermediler efendim.

BAŞKAN – Hayır, para yok diye veremiyorlardı.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Biz karar verdik, bütçeye para konsun dedik. Yani bizim kararımız da o zaten.

BAŞKAN – Onu Hükümetten takip edelim, madem öyle, sırf oraya bütçeden para koysunlar, ödensin o para.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Takdir edersiniz ki, yani, devletin, valiliğin, özel idarenin “Paramız yoktur.” Demesi yani birey karşısında böyle bir cevap takdir edersiniz ki olmaz...

BAŞKAN – Olmamalı.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – ...olmamalı. Ve işin ilginç yönü, madem Mehmet Bey bu konuya değindi, bizde buna benzer mahkeme ilamları olmasına rağmen, vatandaşlardan parasını alamayanlar var. Bunlardan bir tanesi Vakıflar Genel Müdürlüğü. Konu açıldı diye söylüyorum, hâlen elimizde. Vakıf evladı olduğu mahkeme ilamıyla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 8

tespit edilmiş, mahkemeyi de kazanmış, Yargıtaydan geçmiş, kesinleşmiş, “Benim.” diyor, Sokullu Vakfı'nın evlatları. Türkiye'nin her yanına artı Balkanlara yayılmış çok geniş bir vakıf bunlar. Vakıflar İdaresi...

BAŞKAN – Sayın Başkanım, basın da var burada da. O Sokullu konusu çok karmaşık bir konu, o konu bize de geldi. Dilekçe Komisyonu olarak kısmen biliyoruz.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Siz de biliyorsunuz.

BAŞKAN – Çok karmaşık bir konu yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Yani, biz hâlâ devam ediyoruz.

Bir diğer konu da, gene, Sayın Elkatmış'ın ve grubunun çalıştığı, Suriyeli vatandaşların şeyiyle ilgili. Orada da kesinleşmiş mahkeme ilamları var, onları da alamıyoruz.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Tam ona gelecektim efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tamam, saygılar.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – İki örnek daha vermek istiyorum, zamanınızı almamak için özür dilerim.

BAŞKAN – Suriye'yle ilgili, evet, buyurun Sayın Başkanım.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Suriye'de emlaki bulunan vatandaşlarımızın -ta, 1920'deki bir anlaşmaya göre, ondan sonra birçok yasalar değişmiş- oradaki bizim vatandaşlarımızın, yani Türk vatandaşlarımızın Suriye'de -yanlış hatırlamıyorsam, global olarak söylüyorum- 2,5 milyon dönüm arazisi var. Ama Suriyeli vatandaşların da Türkiye'de aşağı yukarı 1 milyon dönümün biraz üzerinde arazisi var, birçok gayrimenkulleri var, iş hanları var İstanbul'da, Adana gibi büyük şehirlerimizde. Yasa diyor ki: “Buradan elde edilecek gelir orada malı olan vatandaşlara verilecek veya gayrimenkuller onlara verilecek.” 1978 tarihine kadar, hatırladığım kadarıyla, tarihte yanlışlık olabilir, bir kısım mallar, orada malı kalan, mülkü kalanlara verilmiş, ama 1978 yılında her ne sebepleyse bu mallar geri alınmış, başkalarına verilmiş veya başkaları burayı işgal etmiş. Bize intikal ettiğinde “Ya paramızı versinler -yani o biriken paraları versinler- veyahut da malın kullanımını eskiden -78 yılına kadar- olduğu gibi bize versinler, biz kullanalım.” diye müracaatları var, birçok müracaatları var. Biz, bu konuda karar verdik, dinledik tarafları. İşte, Millî Emlak Genel Müdürlüğü Dışişleri Bakanlığının üzerine attı, o Vakıfların üzerine attı, o onun üzerine attı. Hepsini çağırdık, kurumumuzda dinledik. Anladık ki bu işteki kabahatli, kusurlu olan Millî Emlak Genel Müdürlüğü ve burada rakamları ifade etmek istemiyorum, çok komik rakamlar, toplanan paralar inanılmaz İstanbul'daki bir iş hanının bir yıllık kirası. Bu kadar, 1920'den bu zamana kadar toplanan para İstanbul'daki bir iş hanının yıllık kirası kadar değil. Yani anlaşılıyor ki peşkeş çekilmiş tabiri caizse, yani biraz ağır bir ifade oldu ama öyle demek zorunluluğu duyduk, çünkü çok üzüldük bu olaya. Biz karar verdik ama maalesef uyulmadı bu şeye; Millî Emlak, Maliye Bakanlığı uymadı. Başbakanlık Müsteşarlığında bir toplantı yapılmış çünkü biz Başbakanlığa da bildirdik “Bunun düzeltilmesi gerekir ve paralarının ödenmesi gerekir.” diye. Başbakanlık biraz daha duyarlı, bu konulara, davrandı. Bir toplantı yapılmış Müsteşarın başkanlığında. Ama tabii ki Maliye Bakanlığı, her zaman için kendini haklı gösterir, herhâlde orayı da ikna etmişler ki uyulmadığını gördük ama vatandaşlar bizim kararımızı da alarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine davalar açtılar. Zaten, idare mahkemesine geçmişte de dava açmışlar bazıları, kazanmış. İdare mahkemesinin, Danıştayın kararlarına rağmen de uyulmamış, hâlâ da, bu konuda, bize müracaatlar var. Onu da ifade etmek istiyorum.

Yine bir vatandaşımız, işte, çifte vatandaşlık çıkınca, önceki yıllarda, orada vatandaşımız Türk vatandaşlığından çıkmış sadece Alman vatandaşlığını kazanmak için ama hemen aynı günde Türk vatandaşlığına geçmek için büyükelçiliğine dilekçesini de vermiş ama Büyükelçilik işte dilekçeyi buraya göndermiş, burada kaybolmuş Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğünde zannedersen. Ondan sonra “Sen süresi içinde başvurmadın.” diye -yasada bir süre koymuş- vatandaş şimdi Türk vatandaşlığına geçemiyor dilekçe vermesine rağmen. Biz, bu konuda da karar verdik, ama “Bu konuda yasa değişmesi gerekir, yasa böyledir.” diye, cevap geldi, uyulmadı.

Maliye Bakanlığı defterdarlık uzmanlarının bizde birçok müracaatı var, yüzlerce, bir karar verdik. Şu anda da bugün bana yine gelen bir şeyi imzalamıştım. 200-300 dilekçe daha geldi, onun üzerinde de çalışıyoruz. Onların da büyük bir mağduriyeti var birleştirmelerden dolayı, belki sizlere de geldi.

BAŞKAN – Geldiler, geldiler, biz de verdik kararı, tavsiye kararı verdik.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Tavsiye kararı biz de verdik.

Yani, ben, netice itibarıyla şunu demek istiyorum: Hani, bazı münferit kararlarımızda, yazımız gittiğinde, idare, yanlışını anlıyor, “Hadi bu buraya intikal etti, bunlar bir karar vermeden ben bunu düzeltiyim.” diyor. Bize diyor ki: “Tamam, düzelttik, o iş halledildi.” Vatandaşlardan da bize yüzlerce teşekkür geliyor yani “Sayenizde konu çözüldü.” diye. Tabii, bu, Sayın Başkanımızın ifade ettiği hani o uyma oranı var ya, bu onlara dâhil değil. Yani bunu da şey yaptığımız zaman çok daha büyük bir orana eriştiğimizi rahatlıkla, memnuniyetle ifade etmek isterim.

Tabii, bu bir kültür meselesi. Zaman içerisinde bu kültür yerleştiğinde ve kurumumuzun etkinliğinin, Sayın Başkanın geçenlerde de ifade ettiği gibi, yasadaki resen inceleme, birtakım başka kanuni düzenlemelerin yapılması ve sizin de çok

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 9

isabetle yaptığınız, yapacağınız gibi kamu kurumu yetkililerini de çağırıp “Niye uymuyorsunuz buna? Neden uymadınız?” gibi sizin de sorgulamanız neticesinde daha da artacağını bekliyoruz, ümit ediyoruz. Bu da sizlerin sayesinde olacak. Ben bu duyarlılığınız için, sizlere beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için de teşekkür ediyorum.

Sorular olursa ayrıca cevaplandırırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kamu Denetçimize biz de teşekkür ediyoruz.

Bir kere daha Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaktan mutlu olduk anlattıklarınızdan. Demek ki devletimiz var; devletimiz hukuka sadece kanun olarak bakmıyor, hakkaniyet olarak, adalet olarak da bakıyor, uyguluyor. O uygulamadıklarını da zaman içinde uygulayacaklar çünkü biz bir hukuk devletiysek, vatandaşımızın mutluluğunu öne alıyorsak, “adalet” kavramını öne alıyorsak, “hakkaniyet” kavramını öne alıyorsak hedef olan iyi yönetim ilkelerini hayata geçirmek zorundayız. Bunları da geçireceğiz inşallah.

Sizin anlattıklarınızdan ben gerçekten kendi adıma, bir vatandaş olarak mutlu oldum. Hele hele bu işlerde birazcık katkımız olduğunu düşünerek, tuzumuz olduğunu düşünerek ikinci defa daha mutlu oldum.

Ben çok teşekkür ediyorum; emeğinize sağlık, Allah razı olsun.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

BAŞKAN – Sayın Mihçak, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ MUHİTTİN MIHÇAK – Sayın Komisyonun Değerli Başkan ve üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuzun amacını belirten kanunun 1’inci maddesindeki açıklamalar doğrultusunda sizin de biraz önce ifade ettiğiniz şekilde hukuka, hakkaniyete dayalı, insan haklarına uygun karar vererek vatandaş ile kamu hizmeti gören kuruluşlar arasındaki ihtilafı gidermek üzere faaliyetlerde bulunmuşlardır. Bu faaliyet çerçevesinde, kurumumuz yargıya gitmeden sağlıklı birçok karar vermiştir. 2013 yılında İsveçli ziyaretçimiz de İsveç ombudsmanlık kurumunun, malumunuz olduğu üzere, bundan iki yüz küsur sene önce Avrupa’da kurulan ilk kurum olduğu ve uygulamalarının yüzde 85’inin ara buluculuk sistemiyle sonuçlandırıldığı dikkate alınarak bizim Türkiye Cumhuriyeti’ndeki Kamu Denetçiliği Kurumunda da bu sistem uygulanmaya çalışılmıştır. Nitekim, 2013 yılında 2.467 başvurudan benim birimime intikal eden kısımda 47 uzlaşma, 2014 yılında da 46 uzlaşma sağlanmıştır. Bu, ara buluculuk sistemiyle oluşmuştur.

İsveç’teki toplantılarda insan haklarıyla ilgili genel müdürlüğün yaptığı açıklamalar üzerine aldığım söz karşısında kanunumuzun 5’inci maddesindeki istisnaları açıklarken özellikle yargı ve askerle ilgili uygulamalar üzerinde çok durdular, insan haklarına dayalı açıklamamı istediler. Ben bu 4’üncü maddedeki istisnaları açıkladığımda şaşırıldılar. Örnekler verdim kendilerine ve kendilerinden teşekkür aldım. Yargıyla ilgili İsveç ombudsmanlık kurumunda bulunan ombudsman, mahkeme başkanlığından gelen “Lars Lindström” isimli bir üstadımız bu açıklamamızdan çok duygulandı. İsveç’te de yargıyla ilgili sırf yargı kararı olmayan hususlarda denetim yaptıklarını belirttiler, bir örnek de verdiler; özellikle rica etmişim: Bir vasiyetname davasında hâkim duruşma gününü biraz geç erteledi diye şikâyet edilmiş. Hemen incelemeye koymuşlar. Bir hafta içinde duruşma gününün verildiği belirlenmiş, şikâyetçi şikâyetini geri almış. Bu çok önemli bir husus. Ülkemizde de sırf yargı kararıyla ilgili hususlar değil, usule ait işlemlerin de Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından denetime tabi olduğunu açıkladığımda teşekkür ettiler.

Ayrıca, askerle ilgili konular üzerinde de çok durdular. Hepinizin malumu olduğu gibi, ülkemizde birtakım askerî uygulamalar sonucu insan haklarıyla ilgili, hakkaniyetle ilgili tereddütler dış dünyada da bilinen gerçeklerdendir. Ben burada kendilerine sırf askerî faaliyetlerin denetimimiz dışında olduğunu, askerî görevlilerin de denetimimiz dâhilinde bulunduğunu açıkladım, kendilerine örnekler verdim. Askerî görevlilerin de diğer kamu personeli gibi olduğunu, onların hakkında da inceleme yapılabileceğini, şikâyetlerin dikkate alınabileceğini, bu konuda karar verilebileceğini açıkladım ve kendilerinden teşekkür aldım. Bunu bu nedenle açıklamak istiyorum: Bu kanunumuzun uygulanmasında Sayın Başdenetçimiz ve diğer denetçi arkadaşlarımız olağanüstü gayret göstererek güzel sonuçlar almışlardır. Özellikle uzlaşma, ara buluculuk uygulaması çok önemlidir.

İsveç’te dilekçe hakkına çok önem veriyorlar. İsveç vatandaşı olsun olmasın, başvuran herkese yedi gün içerisinde cevap verme zorunluluğu geliyor. Hatta ben oradayken bir konu söz konusu oldu. Bir Alman vatandaşının başvurusuna henüz cevap verilmemiş. Araştırmışlar, dediler ki: “O kadar geniş kapsamlı bir cevap istiyorlar ki bütün personelimizi görevlendirek üç ayda ancak cevap verebiliriz ama büyük kısmı görevlendirildi, yakında cevap verilecektir.”

Yani şunu söylemek istiyorum: İnsan hakları çok önemli, ifade hürriyeti çok önemli. Bu, ülkemizde de uygulama alanından geçirilmiştir ve kurumumuzun görevlileri de bu konuda etkin faaliyetlerde bulunmuşlardır. Uzlaşmayla ilgili gerek asker gerek yargı gerek diğer personelle ilgili verilmiş kararlardan birkaç örnek vermek istiyorum. Personel rejimi dışında özellikle dikkat çeken, askerinin şikâyetiyle ilgili, 2013/1385 esas, 2014/251 sayılı Karar’da, şikâyetçi, Jandarma Genel Komutanlığı emrinde muvazzaf uzman jandarma olarak görev yapmakta iken vazife malulü olarak emekli olduğunu, lise öğrenimi dolayısıyla Sosyal Güvenlik Kurumuna intibak için yapmış olduğu başvurusunun reddedilmesi üzerine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 10

kurumumuza başvurmuştur. Biz Jandarma Genel Komutanlığı ve ilgili kurum görevlileriyle bizzat temasa geçerek şikâyetçi ile askerî kurum arasında diyalog kurup ihtilafı çözdük ve kendilerinden teşekkür mektubu aldık. Bunun gibi yargı kararının uygulanmaması nedeniyle de şikâyetler geldi. Ben buradaki birkaç örneği vermek istiyorum: 2013/2475 esas, 2014/417 sayılı kararımızda, yargı kararının idare tarafından uygulanmadığı belirtilerek Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili şikâyetle bulunmuş, tarafımızdan ve uzman arkadaşın girişimiyle, bu şikâyet hakkı sonucu eline teslim edilmiş ve bu görevli kişiden de teşekkür yazıları alınmıştır.

Ayrıca, yine yargı kararının uygulanmaması nedeniyle 2014/2147 esas, 787 sayılı kararımızda da, Antalya Kemer Belediyesinin mahkeme kararını uygulamadığı iddiasıyla kurumumuza şikâyetle bulunmuş ve ara buluculuk yoluyla taraflar uzlaştırılmış ve şikâyeti haklı bulunmuş ve giderilmiş; bu konuda da teşekkür mektubu alınmıştır. Bunun yanında, - örnek çoktur- yine, mahkeme kararının idarece yerine getirilmemesi nedeniyle yapılan şikâyet üzerine, 2014/1205 esas, 841 sayılı kararımızla ihtilaf giderilmiş ve idareyle ilgili bu zor bir şikâyet üzerine yargı kararının uygulanması sağlanmış ve vatandaşın teşekkür alınmıştır. Bunun örnekleri çoktur, çok vardır fakat sizin zamanınızı almak istemiyorum.

Kamuda çalışan memurların, görevlilerin izin, tayin, yolluk gibi birtakım sorunlarında da yine idareyle görüşülerek aralarındaki ihtilaf giderilmiş, bir nevi el sıkışmaları sağlanmış ve uzlaşma sonucu vatandaşlarımızdan teşekkür mektupları alınmıştır.

Genel bir beyanda bulunmak istersek, amacımız üzüm yemek mi bağıcı dövmek mi? Biz bu yoldan hareketle uzlaşma formülünü uygulama şeklinde büyük gayret ettik. Tabii, bu, bizim için biraz zor oldu fakat sonuç aldık, bundan da mutlu olduk.

Dilekçe hakkı ve vatandaşın bu konudaki taleplerinin yerine getirilmesi, uzlaşmanın sağlanması vatandaşımızın devlete olan güvenini artırdığı gibi kendi iç dünyasında da oluşacak psikolojik sorunları da gidermiş olmaktadır; bunu yüksek Komisyona arz etmekten kendimi mutlu hissediyorum.

Özet olarak, sizlere bunları açıkladım, ayrıca soracağınız bazı sualler olduğu takdirde de belgeli olarak cevap vermeyi görev addediyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın denetçi kardeşimize biz de teşekkür ediyoruz güzel sunumları için; emeklerinize sağlık. İnşallah daha iyi çalışmalar önümüzdeki dönemlerde yapılacaktır.

Şimdi, saat 17.00'ye kadar Komisyon çalışmamıza ara veriyorum, ihtiyaç var Sayın Başkanım.

Kapanma Saati: 16.45

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 11

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.03

BAŞKAN: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

----0----

BAŞKAN – Serpil Hanım, Sayın Denetçim, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ SERPİL ÇAKIN – Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Çok fazla zamanınızı almayacağım, Sayın Başkanım ile Denetçim çalışma usullerine ilişkin açıklamalar yaptılar. Benim alanım kadın ve çocuk hakları, biliyorsunuz kanunda da yer alıyor, özellikle buna yer verilmiş ve bir kamu denetçisinin bu alanda görevlendirilmesi gerektiği ifade edilmiş. Sayın Başkanımın takdirleri doğrultusunda da biz de kadın ve çocuk hakları alanında görevlendirildik ama bunun yanı sıra, eğitim, sağlık, engelli hakları gibi çok özel ve önemli alanlar da tabii birimin görev alanı içerisinde. Tabii, bunu biz uzman bir ekiple yürütüyoruz. Ben o anlamda uzman arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum. Hepsi çeşitli kamu kurumlarında çalışmış ehil arkadaşlarım ve gerçekten özveriyle çalışıyorlar ve bizim bu kararlarımızın temelini oluşturuyorlar, onların çalışması çalışmamıza esas teşkil ediyor.

Şimdi, Sayın Başkan, ben özellikle birkaç konuya vurgu yapmak istiyorum çok zamanınızı almadan. Bizim, özellikle benim alanımdaki eğitim ve sağlık tabii çok hassas konular. Özellikle bu alanda, işte, Yükseköğretim Kurulu, ÖSYM ve Millî Eğitim Bakanlığı eğitim konusuna ilişkin faal kurumlar olduğu için onların konularından ve alanlarından şikâyetler alıyoruz. Sağlık alanında, doktorlarımızın, işte, icap nöbetleri tutmalarından tutun da vatandaşların hastanelerdeki sağlık görevlilerinin tutum ve davranışlarına ilişkin yoğunluklu olarak şikâyet alıyoruz.

Bunun dışında, kadın, çocuk, engelli bizim için çok özel alanlar. Sayın vekilim de sordular kadın hakları alanındaki şikâyetleri. Bizim normalde yıllık raporumuza, istatistiklerimize yansıyan “Kadın ve Çocuk Hakları” başlığı altında “40” sayısı var ama bu sizi şöyle yanıtlayayım: Bizim diğer denetçilerimizin görev alanlarına giren şikâyetlerimiz var yine kadınlarımızın yaptığı. Kadınlarımızın şikâyetleri de özellikle doğum borçlanması, emzirme ödeneği, analık izni gibi konularda daha çok toplanıyor ama spesifik olarak da benim incelediğim, işte, cinsiyet ayrımcılığı gibi konular da var.

Engelli vatandaşlarımız başvuruyorlar. Onlar da daha çok yine kendilerine pozitif ayrımcılık yapılmasına yönelik taleplerle bize geliyorlar.

Ben özellikle çocuk hakları üzerinde durmak istiyorum çünkü büyükler herkesin konusu ama benim çok özel bir konum var, çocuk hakları. Bu alanın da çok özel olduğunu düşünüyorum. Sayın Başkan, biraz önce dediniz ki: “Çok mutlu oldum.” Ben istiyorum ki daha mutlu olalım yani yaşlılığınızda da torunlarınızla da mutlu olun. Bunu yaşamak için de bir çocuk ombudsmanlığının olduğunu, çocukların da yanında bir devlet kurumunun olduğunu hep birlikte, Başkanımızdan şurada ki çaycımıza kadar, lütfen hepimiz bunu insanlara anlatmakla kendimizi görevli kılalım istiyorum.

Çocuklardan bizzat başvuru alıyoruz Sayın Başkan. Bizim bir web sayfamız var ve çocuklar buraya başvuruyorlar hiç kimsenin haberi olmadan. Yani, bu bizim için şöyle önemli: Bazen insanlar kendilerini ifade edemeyebilir, çocuklar özellikle. Ama, orada arasında başka birisi yok ve rahatlıkla kamu denetçisine yazabiliyor ve başvuruyor, kullanıyor bu alanı çocuklar. Bize de öyle güzel taleplerle geliyorlar ki biz bunu ciddiye alıyoruz. Çünkü sloganımız hep şu: “Çocukların Sesi Olmak”. Bu anlamda da bu kurumun tek olduğunu, çocuklardan bizzat şikâyet alıp bunu çözen, kamu idarelerine ileten bir köprü olduğunu düşünüyorum. O yüzden de özel önem veriyoruz, mutlaka çocuklarımıza geri dönüş yapıyoruz. Çünkü biz bu alanda çalışırken -ben de hukukçuyum, bir çocuk hakları uzmanı değilim tabii ama- alanın uzmanlarından destek aldık yani ne yapılması gerektiği konusunda ve çocuğa geri dönüşün çok önemli olduğunu öğrendik. Katıldığım sivil toplum kuruluşlarının toplantılarında da şunu gördüm ki çalışmalar yapılmış, mesela çocukların ulaşabileceği hatlar konusunda, işte, “ALO 183” vesaire gibi ya da Baro Hattı gibi. Ama bir şekilde hepsi bir başka yere yönlendirme yapmış. Kamu Denetçiliği Kurumunu aramışlar -benim de sonradan bilgim olmuştu aradıklarıyla ilgili, tabii biz her şeyi ciddiye alıyoruz- yani bir deneme araması yapmışlar ve Kamu Denetçiliği Kurumundan gerçekten dönüş aldıklarını görmüşler, bir işe yaradığını görmüşler yani. Bunu yapan bir sivil toplum kuruluşu. Çünkü, bizim sosyal çalışmacımız var, psikoloğumuz var ve mutlaka geri dönüş yapıyoruz çocuğa telefonundan, mail adresinden. Öncelikle cesaretlendiriyoruz, diyoruz ki “Hakkını araman çok güzel. Yani, kendine güven, hakkını ara, bir haksızlığa uğradığını düşünüyorsan başvur bize.”

İkincisi, bazen bu telefon aramalarında velisine ulaşıyoruz. Şaşıyor tabii. Yani, “Benim çocuğum niye bir devlet kurumunu arasin ki?” gibi diye düşünüyor önce. Ama daha sonra mutlu oluyor. Velilerimiz ve çocuklarımız o kadar mutlu ve teşekkürlerle dönüşler yapıyorlar ki bize, bizim için bu önemli.

Ne şikâyetlerde bulunuyorlar dersiniz, hani, şöyle bir zihninizde oluşsun. Tabii, çocuğun en çok muhatap olduğu alanlar okul ve belediye olduğu için kamu kurumu anlamında, okullarındaki, işte, temizlikten tutun da sınıfta, derste öğretmenin bilgisayarıyla, telefonuyla oynaması, faturalarını yatırtması veya mesela “Saçlarımı uzattırıyor okul yönetimi.” ya da “Kılık kıyafeti bana da sorsunlar.” diyor çocuk ki Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde zaten şöyle bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 12

şey var. Çocuğun görüşlerine saygı duymak gerekiyor. Hepimizin aslında dinlemesi ve saygı duyması gerekiyor ama biz tabii velilerin görüşünü alıyoruz genellikle bu tip durumlarda, çocuğun görüşünü almıyoruz.

Bunun yanı sıra, çocuk mesela diyor ki “Babamı istiyorum.” Niye? Baba başka bir yerde, anne baba ayrılmış, parçalanmış ailelerde. Ben de şöyle güzel dönüşler alıyorum, aslında biz de işte, “Ne yapıyorsunuz?” dersiniz, çocuktan aldığımız başvuruyla bizzat kamu görevlisini arıyorum. Kamu görevlileri, tabii, belki diğer denetçi arkadaşlarıma farklı bakabilirler, bana biraz daha şöyle farklı bakıyorlar, yani, genel kamu idaresinin çalışma yoğunluğu içerisinde bir çocuğun talebini iletiyor olmak önce çok sıcak gelmeyebiliyor o idareciye ama anlatıyorum, izah ediyorum ve kişinin bir şekilde kendi iç dünyasında hesaplaşmasını temin ediyoruz konuşmalarımızla. Yani diyorum ki: Benim için çocuk önemli, çocuğun hakları, sesini yükseltmesi önemli. Yapamıyorsanız dahi çocuğa şunu diyelim: “Yapamıyoruz babanın tayinini ama şu, şu, şu sebeple.” Çocuğun anlayabileceği dille. Dönüp bunu izah ediyoruz. Hakikaten bazen de çözüme ulaşıyoruz. Yani öyle şeyler oluyor ki gerçekten hassasiyet gösteriyor kamu görevlisi ve hani, tam talep olmayabilir. Bazen tam da talep olabiliyor, yerine geliyor. Dolayısıyla, gelecekte mutlu nesiller yetiştirilmesi için elimizden geleni yapıyoruz. Yani, hepimizin de görevi -ben bunu ifade ediyorum- hangi konumda olursak olalım, kendi çocuklarımızı ya da çevremizdeki çocukları bu anlamda, bilinçlendirmek anlamında ben elimden geleni yapıyorum. STK'lara gidiyorum, üniversitelere gidiyorum, alanla ilgili insanları bir araya getiriyorum ki biz Sayın Başkanımızın takdirleriyle toplantılar düzenliyoruz ve bunu bizzat illerinde ya da buldukları kurumlarda anlatsınlar. Yani, “Bakın, böyle bir durum var, başvurabilir çocuk.” diye. Yayılmaya çalışıyoruz elimizden geldiğince ama siz de bu konuda bize destek olursanız sevinirim diyorum.

Şimdi, alanımla ilgili, genel olarak, hani, çok özel şeylere girmeyeceğim, çocuk çok önemli olduğu için o konuyu özel anlatmak istedim. Sadece şöyle bir şey ifade etmek istiyorum: Sayın Başkan, kamu kurumlarını da buraya davet edebileceğinizi söylediniz. Orada şu husus önemli: Biz sadece -denetçilerimiz de söylediler, Başkanımız de- hukuka uygunluk denetimi yapmıyoruz hakkaniyet denetimi yapıyoruz. Dolayısıyla, kamu idareleri genellikle şöyle bir açıklama yapıyorlar: “Mevzuat bu, ben bunu uyguluyorum.” Ama ben öyle bakmıyorum. Ben mevzuata bakıyorum, mevzuata uygundur diyorum. Uygun hareket etmiş ama bunun yanı sıra, işte, kendi vicdani duygunuzda bu bir yer buluyor mu? Gerçekten bu konuda mevzuat değişikliği mi gerekiyor ya da uygulamada bir yorum yanlışlığı mı var? Bunun değerlendirmesini yaptığımız için Kamu Denetçiliği Kurumu olarak idarelerin cevaplarında bu hususu özellikle dikkatinize sunuyorum. Yani, idareci cevap verirken size “Mevzuat bu, bunu uyguluyorum.” diyebilir ama bu açıklama değil, gerekçe değil yani. Biz hakkaniyet çerçevesinde bir karar vermiş olabiliriz, anayasal bir kurum olduğu için de bunu yerine getirmesi gerekiyor.

Ben özellikle dikkatinize bunları sunmak istedim. Çok zamanınızı almak istemiyorum. Sorularınız varsa onları cevaplayabilirim.

Teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum. Size de emekleriniz için çok teşekkür ediyoruz. Siz özellikle uzun vadede, geleceğimize yatırım yapıyorsunuz. Sağlıklı, özgüveni yüksek, devletine sahip çıkan, devletin varlığının farkında olan nesil yetişmesine önemli katkılarda bulunuyorsunuz. Sağ olun, teşekkürler.

Buyurun Kamu Denetçisi Sayın Zekeriya Aslan Beyefendi.

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, teşekkür ediyorum. Kısa zaman içerisinde 3 kere toplantı yaptık. Bu, bize verdiğiniz değer göstergesi. Ama, ben biraz resmî, biraz samimi konuşacağım. İçimden geçenleri de söylemek istiyorum açıkçası.

Keşke diyorum 2013 raporumuz da bir an önce okunsaydı Sayın Başkanım şartlar dâhilinde.

BAŞKAN – Genel Kurulda değerlendirilmesini mi?

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Evet, aynen öyle diyorum. İnşallah diyoruz artık, yani kısa zamanda ama Meclisin de durumunu bilmiyor değiliz, farkındayız yani.

Ben de çok uzun konuşmayacağım ama tabii, biraz konuşmak lazım. “Allah’ım sen biliyorsun, amin.” de demeyeceğim, onu da söyleyeyim yani.

Tabii, Sayın Başkanımız Mehmet Ağabey, Muhittin Ağabey, Serpil Hanım, Abdullah Kardeşim de açıkladı, genel konulara girmeyeceğim. Ben giriş kısmını pas geçiyorum, kendi konuyla ilgili konulara girmek istiyorum direkt.

Ben daha çok ilginizi çeken mahalli idarelere bakıyorum. Mahalli idarelerden gelen şikâyetleri almaya başladık mart ayı itibarıyla. Şu ana kadar 500’ün üstünde şikâyet geldi. Ama mahalli idarelerde, tabii, insanlarımız “mahalli idare” deyince de ilk akla gelen belediyeler tabii ki, belediyelerin yaptığı çalışmalar, hizmetler, eksiklikler. İnsanımız bize şikâyeti gönderdiği zaman, mahalli idareleri söylüyorum ama bununla birlikte çevre, şehircilik, TOKİ dediğimiz, enerji, hepsi bende. Daha çok, kişinin tasarrufuna yönelik konular bende, toplumsal olaylardan ziyade şahsi olaylar bizde. E, bunlar, tabii, birbiriyle de bağlantılı. Takdir edersiniz yani çevre, şehircilik, belediyeler, hepsi birbiriyle bağlantılı. Bize bir şikâyet geldiği

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 13

zaman belediyelerle ilgili ilk yaptığımız iş telefon etmek belediye başkanına. Ben o yönden şanslıyım çünkü muhatabımız var karşımızda, o yönenin belediye başkanı var. Ama belediye başkanlarımıza da huzurunuzda teşekkür ediyorum, hakikaten çok ilgililer. Bunu net söyleyebilirim. Alt kademede bir insanın yaptığı çalışmadan sıkıntı doğmuş, yapılan bir uygulamadan bir vatandaşa zarar doğduysa, genelde benden istekleri hemen şikâyet dilekçesini kendilerine göndermem ve bunun dönüşlerini alıyoruz biz genelde. O yüzden de şu ana kadar belediyelerden çok tavsiye kararı çıkmadı, net söyleyeyim çünkü dönüş alıyoruz zaten, çözüyoruz bir yerde neticeyi. O yüzden de tavsiye kararına gerek duymadan yapıyoruz bu işleri. Bazen öyle şeyler oluyor ki... Her şikâyet haklı diye bir şey yok zaten, vatandaşımızla muhatap olduğumuzda şunu bilmek istiyor insan: “Kurum karşısında, tabiri caizse, adam yerine konayım, biri beni dinlesin.” Biz bunu da sağlıyoruz. Vatandaş genelde belediye başkanıyla ya da onun görevlendireceği bir kişiyle muhatap ediyoruz. Bundan da memnuniyet duyuyor. E, bazen belediye başkanı yerine bir başkasıyla konuşan insanların şikâyetini geri aldığı da oluyor, “Doğru söylüyorlar, belediye bana açıklamasını yaptı.” diyor. Bu şekilde dönüşleri aldığımız için biz memnunuz. Bir yerde, zaten onun için buradayız. Bunu da kabul etmemiz gerekiyor.

Tabii, bunun yanında, “Belediyelerden ne geliyor?” dersiniz, daha ziyade imar, imarla ilgili sıkıntılar geliyor. Belediye şikâyetleri, çevre sorunlarıyla ilgili şikâyetler geliyor ama ağırlık genelde kentsel dönüşüm, rant ve TOKİ bağlantılı şikâyetler var. Bu bağlamda ciddi şikâyetlerimiz var. Bu anlamda ben Belediyeler Birliği Başkanımız Sayın Kadir Topbaş’a huzurlarınızda -isim de veriyorum- teşekkür ediyorum çünkü çok ilgililer. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü çok ilgili bu konuyla, kendileriyle hep irtibatlı hâlde çalışıyoruz. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, istediğimiz zaman, bilmediğimiz konularda uzman arkadaşlara yardımcı olmak için uzmanlarını gönderiyor. Bu konularda resmî bir şey yok, samimi bir şekilde çalışıyoruz. Onlarla bu şekilde devam ediyoruz. Zaten yakında da Kamu Denetçiliği, Ombudsmanlık Kurumunun bir müfettişlik olmadığını belirten bir yazıyı Kadir Topbaş bütün belediyelere gönderecek. Bunu özellikle biz istedik çünkü bazen bazı belediye başkanlarımızı aradığımız zaman, “Ya Vekilim, yine mi denetim?” Bu lafı duyuyorum telefonda. “Usandık artık denetimden.” şeklinde lafları çok duyuyoruz ama biz kendimizi ifade etmek için anlatmak zorundayız tabii, kim olduğumuzu, ne olduğumuzu, niçin onları aradığımızı. Bu manada Belediyeler Birliği de yakında bir genelge yayınlayacak Kamu Denetçiliği, Ombudsmanlık Kurumunun ne olduğu hakkında. Bu manada kendilerine teşekkür ediyorum. E, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ve çalışanları hakikaten çok büyük destekler. Zaten bunları yapmazsanız çalışmanız çok zor, onlardan destek almak zorundasınız bu bağlamda.

Tabii, şimdi, buraya gelirken ben bir şeyi de düşündüm. Siz çağırıyorsunuz kurumları ya, acaba belediyelerden kimi çağıracaksınız bu manada? Bence Belediyeler Birliğinden birilerini çağırın derim yani, Genel Sekreter ya da başkası, takdir sizlerin. Bir sürü mahalli belediyeler var.

BAŞKAN – Bize gelen listenin içinde belediyeler yok.

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Tavsiye kararı vermedik. Çözüyoruz yani. Onun için söylüyorum.

BAŞKAN – O zaman belediyeleri çağırılmayacağız.

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Şimdi buraya gelirken Sevgili Abdullah Cengiz Makas’ın konusuyla ilgili, şahsıyla ilgili bir olay vardı, onu anlatayım dedim. Yaşanmış, kendime ait bir olay. İsim de vereceğim. Ziraat Bankasından kredi çekmiştik zamanında. Malum, dosya paraları geri veriliyor ya. Şimdi bana gelen bilgiyi söylüyorum, bilgiyi getirdi arkadaşlar, Ziraat Bankası “Tüketici heyetine gideceksiniz.” demiş. Niye gideceğim? Ben kendi kurumuma giderim, oradan tavsiye kararı çıkarttırırım dedim, “Yok, kabul etmiyoruz, tüketici heyeti kararı alın.” diyorlar. Bunu da özellikle söylüyorum.

BAŞKAN – Bilmiyor memur, ondan. Tüketici heyetlerinin de yasal dayanağı var, Kamu Denetçiliğinin de yasal dayanağı var. Ama Ziraat Bankası yönetimi karar aldı, bir dilekçeniz yeterli, verecekler paralarımızı.

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Sınır koymuşlar Sevgili Vekilim, sınır koymuşlar.

BAŞKAN – Öyle mi? 150 lira sınır mı koymuşlar?

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – O detaya girmeyeyim ben en iyisi. “Yukarısı için yine mahkeme gideceksiniz.” diyorlar. Ben de onun açıklamasını istedim. Yani niye paranın hepsini vermiyorsunuz da sınır koyuyorsunuz? “E, karar böyle.” Bu kadar. “Karar böyle.” Şimdi buraya gelirken yaşadığım bir olay, elimde belgeleri de var, anlatayım istedim.

Tabii, biz de çok uzatmayacağız konuları. Zaman da bir hayli geçti.

Diğer konular, enerji, kayıp kaçak... Geçen sene biz bu konuda bir rapor verdik “Kayıp kaçak bedeli alınmasın.” şeklinde. Raporumuzda da vardı ama geldiğimiz nokta itibarıyla sevindirici noktalara geldik. Mahkemeler de bu konularda karar vermeye başladı. 2013 raporumuzu da verdik. Onun yüzünden bu raporu da tekrarlamadık. Özellikle belirtmek istiyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanına teşekkür ediyorum huzurunuzda çünkü kendisi Strateji Daire Başkanlığını bize muhatap olarak emir kıldı. Biz Türkiye’nin genelikle ilgili bütün şikâyetlerde muhatabımız o daire başkanlığı, ona da teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 14

Yine aynı şekilde, TOKİ Başkanımıza teşekkür ediyorum. Yirmi gün önce kendisiyle konuşmamızda... Kendisi de bir komisyon kurdu, komisyon artık bizim muhatabımız, Türkiye genelinde yine aynı şekilde. Huzurunuzda hep şeyi söyleyecek hâlimiz yok, biraz da olumlu şeylerden bahsedelim.

Ama bu seneyi, Sayın Başkanımız da biliyor, hepimiz konuştuk, tanıtım yılı ilan ettik ve sizlerden, Meclisimizden sahiplenme, aidiyet duygusuyla çok büyük destek bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Kamu Denetçimiz, sizin söylediğiniz şekilde, biz Başkanlarımızdan istedik, belediyelerle ilgili hiçbir şey yok. Dolayısıyla, herhangi bir belediyeyi çağırılmayı düşünmüyoruz. Burada da zaten biraz önce siz de söylediniz. Kamuoyunda yanlış bir algı var. Normal kamu kuruluşu içerisindeki denetim mekanizmasıyla kamu denetçiliğinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dilekçe Komisyonunun yaptığı işlemi aynı şekilde görüyorlar. İkisi aynı değil, benzeşiyor ama aynı değil. Bunu ciddi anlatmamız gerekiyor. Bu tanıtım yılında ona inşallah daha çok dikkat edelim.

Yani, biz bu kamu kuruluşlarını çağırırken de sadece bunları konuşacağız, iyi yönetim ilkeleri içerisinde. Hiçbir kamu görevlisi yoktur, ben eminim, iyi yönetime karşı çıksın, “Ben iyi bir devlet yöneticisi olmak istemiyorum.” desin. Nihayetinde çağıracağımız insanlar devletin yöneticileri, karşımızdaki muhataplarımız. Devlet adına yetki kullanan, milletin vergilerinden oluşan bütçeyi kullanan insanlar, hiçbirisi karşı çıkmaz. Biz sadece farkındalık oluşturmak için, “Bakın, böyle böyle bir durum var.” İşte, Sosyal Güvenlik Kurumu aslında vatandaşla en çok muhatap olan, en çok personeli olan, bütçeden en çok katkıyı alan bir kurum ama görüyoruz ki bu kadar tavsiye kararına rağmen en çok uymayan da onlar. Yani, diyeceğimiz ki “Nedir bu? Yani, bunun farkına varın.” Yoksa, bizim onlara karşı uygulayacağımız bir müeyyidemiz falan da yok.

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Şimdi, Başkanım, belediye başkanlarının bizden bir istirahamı da var, ben onu da söyleyeyim size: “Verdiğiniz kararları uygulayacağız ama biz sıkıntıya düşer miyiz?” Bu da soruluyor.

BAŞKAN – Ne sıkıntısı?

KAMU DENETÇİSİ ZEKERİYA ASLAN – Ya, “Hukuki olarak biz sıkıntıya düşer miyiz?” diyor. Biz diyoruz ki: “Anayasal bir kuruluşuz, tavsiye ediyoruz.” Aslında şunu kabul ediyorlar, onu özellikle söylüyorum: “Verdiğiniz karar doğru ve bizim istediğimiz karar.” Bunu net söyleyeyim size ve “İnsanımız haklı.” diyor. Bazen belediyeleri şikâyet ediyorlar, şikâyet haklı. Bir karar gönderiyorsunuz, “gönderme kararı” dediğimiz. “Gönderme kararınız da doğru ama en bunu uygularsam sıkıntıya düşer miyim?” Sıkıntının bir boyutu da bu.

BAŞKAN – Hayır, o zaman o başkanın kendisine güveni yok. Yani, onun kendisiyle ilgili bireysel sorunu var demek ki.

Evet, zannediyorum, Abdullah Bey, bir siz kaldınız.

Buyurun, söz sizin efendim.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Sayın Başkanım, Karma Alt Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2014 yılı içerisinde, zaten detaylarını yıllık raporumuzda verdiğimiz, benim kendi alanımla ilgili; ekonomi, maliye, bankacılık, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanında istatistikleri çok detaylı verdik. Ben kabaca çok kısa şunu ifade edeyim: Bizim açımızdan 2014 yılı verimli geçti, kendi alanım açısından söyleyeyim çünkü kamu denetçileri arasında fonksiyonel bir dağılım var, organik bir dağılım yok yani idareler kamu denetçileri arasında dağılmış değil, kanunumuz çok açık ifade ediyor bunu. Fonksiyonel bir dağılım yani ekonomi alanı, bankacılık alanı, sosyal güvenlik alanı mesela benim görev alanımda. Dolayısıyla, bu konularla ilgili hangi kurumda bir şikâyet konusu varsa vatandaşlar kuruma başvuru yaptıklarında bu dosya bir şekilde bizim önümüze geliyor. Dolayısıyla, verdiğimiz rakamlar, istatistikler kurumları değil, o alanın, o sektörün aslında bir resmini çekiyor. Dolayısıyla, söyleyeceğim şeyler aslında kurumlarla değil o sektörle ilgilidir.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim: Bugüne kadar yaptığımız çalışmalarda idarelerle ilgili iyi bir iletişim kurduk. Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Çalışma Bakanlığında bizim Kamu Denetçiliği Kurumuyla doğrudan ilişkili bir komisyon kuruldu. Dolayısıyla, bizim uzman arkadaşlarımız ve bizler orayla iletişim hâlinde oluyoruz, bu güzel bir gelişme. Mesela, SGK’da özel bir genelge yayımlandı, bütün taşra teşkilatına, tabii, Kamu Denetçiliği Kurumundan gelen yazılarla ve kararlarla ilgili ne tür işlemler yapılacağına ilişkin çünkü en temel sorunumuz şuydu başlarda: Bizden giden yazılar kurumun evrakına giriyor, kurumun irade koyması gereken, sorunu çözmesi gereken en üst amirinin haberi olmadan aşağıdaki memurların yazdığı cevaplar geliyor. Dolayısıyla, bunu kırmak adına biz iletişim kurduk ve kurumlarda bizimle irtibatlı uzmanlardan kurulu... Mesela, Maliye Bakanlığında Müsteşar Yardımcısı ve Sayın Müsteşarın doğrudan ilgilendiği, Gelir İdaresinde Başkanın doğrudan irade koyduğu ve ilgilendiği, SGK’de yine Sayın Başkan Yardımcısının doğrudan ilgilendiği, Çalışma Bakanlığında da Müsteşar Yardımcısının doğrudan ilgilendiği birimler var. Tabii, bunlar çalışmalarına başladı, güzel sonuçlar alıyoruz doğrusu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 15

Bir diğer konu: Şimdi, hep tavsiye kararı üzerine yoğunlaşıyoruz. Bu aslında farklı bir resim önümüze seriyor, o da şu: Yani, yüzde 20 mesela oranı. Ya, işte “Kamu Denetçiliği Kurumunun kararlarına uyulmuyor.” gibi genel bir kanaat oluştu.

BAŞKAN – O ayrıntıya Mehmet Bey dikkat çekti yani. Uzlaşma, ara buluculuk ve anlaşmayla bittiğinde o oran çok daha yükseliyor yani.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Evet. Şimdi, tabii, onun şeyi açısından çünkü tavsiye kararı dediğimiz şey şu aslında: Yani, vatandaş başvuru yapıyor, biz uyumsuzluk var, idare bunda diretiyor, Kamu Denetçiliği Kurumu da vatandaşı haklı buluyor ve arada o kadar çok yazışma ve iletişim var ki buna rağmen idare “Hayır, ben bu tesis ettiğim işlemde haklıyım.” diyor. Dolayısıyla, bu, tavsiye kararı şeklinde geliyor ve biz de hâlâ vatandaşın haklı olduğunu iddia ediyoruz. Dolayısıyla, o, Sayın Başdenetçi imzasıyla kurumu temsilen gidiyor. Peki, bunu rakamı ne? Yaklaşık olarak yüzde 2.

BAŞKAN – Toplam müracaat içerisinde?

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Evet, toplam müracaatların yüzde 2’si tavsiye kararı.

BAŞKAN – O zaman biz Batılı ombudsmanlardan daha iyiyiz.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Yani, böyle bakmak lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Böyle bakarsak iyiyiz.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – O bir sorun tabii yani Sayın Başdenetçimizin dile getirdiği şey bir sorundur, tabii ki onun üzerine gidilmesi lazımdır ancak iki yıllık bir kurum olmasına karşın böyle bir algının kurum adına bir haksızlık olduğunu düşünüyorum. Böyle bir algı oluşuyor çünkü, o bakımdan bunu da izah etme gereği duydum.

Peki, toplam yüzde 2 de ret kararı veriyoruz, kurum olarak, benden çıkan rakamlar yalnız, aşağı yukarı değişebilir, yüzde 2. Bunun anlamı şu: Yani, idare doğru işlem tesis etmiş yani biz idarenin yanında yer almışız, “Burada doğrudur.” demişiz, vatandaşa “Sen haksızsın.” demişiz. Dolayısıyla, geriye kalıyor yüzde 98’lik bir şikâyet başvurusu. Yani, bunları iyi okumak lazım. Oraya gelene kadar, hakikaten çözülmüş ve istatistiklere girmemiş o kadar çok şikâyet konusu var ki. Mesela bir örnek vereceğim, Yalova’da bir şikâyetçi vatandaşımız, özel hukuk tüzel kişisine de güzel bir örnek bu aslında: Eşi rahatsızlanıyor, bir devlet hastanesine yatıyor. Orada tabii çok ciddi durumu, hayati bir risk taşıyor ve Sağlık Bakanlığına ait helikopterle bir özel hastaneye yetiştiriliyor. Buraya kadar çok güzel. Sonra müdahale ediliyor, bir buçuk aya yakın hayatta kalıyor, bir buçuk ay sonra vefat ediyor. Tabii, bir özel hastane burası. Vatandaş cenazesini alırken 55 bin liraya yakın bir fatura çıkıyor. Tabii, almak zorunda, onu yatırıyor ama bize de şikâyet başvurusunda bulunuyor. Şimdi, mesela bu, istatistiklere falan girmiş değil ama biz hemen bilgi belge alıp, Hacettepe Üniversitesinden de vatandaşın ilk girişinden sonuna kadar yani ölüm anına kadar hayati risk taşıyıp taşımadığına ilişkin bir görüş alarak ve özel hastaneyle de iletişim kurarak vatandaşın 55 bin liralık şeyini birkaç ay içerisinde hesabına yatırdık.

BAŞKAN – Yani acil mevâtan soktunuz, ücret ödetmediniz.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Tabii, zaten mevzuata göre de öyle. Acil bir hastaysa, aciliyet varsa o 13 bin liralık bir SGK şeyi vardı, onu alıyor ama onun dışında fark çıkaramıyor. Dolayısıyla bu, bir özel hukuk tüzel kişisi aynı zamanda. Bu, bir örnek.

BAŞKAN – Ve uydu.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Tabii.

Böyle çok var. Dolayısıyla özellikle vatandaşlarımızın en azından etkin bir ombudsmanlık kurumunun var olması, hem idarenin işleyişini hem de vatandaş rahatlatan bir durum. Dolayısıyla bunu özellikle vurgulamak isterim.

Şimdi, bankayla ilgili, Sayın Aslan da özellikle vurguladı, Sayın Başdenetçimiz de özellikle vurgulamamı istedi, o bakımdan şey yapayım. Şimdi, özellikle Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünün ikircikli bir tavrı oldu. Bizim kanunumuzun 3’üncü maddesinde çok açıkça idare tanımı yapılıyor aslında. Bu idare tanımı İYUK’taki, İdari Yargılama Usulü Kanunu’ndaki idare tanımından farklı, bu, aslında yeni bir şey. Dolayısıyla biz “idare” dediğimiz zaman İYUK’taki idareyi kastetmiyoruz, kamu kurumlarını kastetmiyoruz.

BAŞKAN – Geniş...

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Tabii.

Kamu kurumları, artı özel hukuk tüzel kişileri, bu yeni bir şey. Bu, bizim aslında uygulamalarımızla vuzuha kavuşması gereken bir şey. Şimdi, burada özel hukuk tüzel kişileri de aslında bizim inceleme alanımıza giriyor, idare tanımımıza giriyor. Dolayısıyla “kamu hizmeti veren özel hukuk tüzel kişileri” diye tarif ediyor kanun. Şimdi, bu, tabii, uygulamayla bizim mücadeleimizle oturacak bir şey. Yani bu, kararlarımızla oturacak bir şey, yeni bir şey çünkü. Dolayısıyla Ziraat Bankası özelinde verdiği örnek de Sayın Aslan’ın onu gösteriyor aslında, Ziraat Bankası diyor ki: “Biz sizin ‘idare’ tanımınıza girmiyoruz.”

BAŞKAN – Nasıl girmiyor ya?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 16

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Oysa çok ne giriyor. Diğer özel bir banka belki bunu savunabilir, “Biz ‘idare’ tanımınıza girmiyoruz.” diyor. Oysa kanunumuz çok açık, bırakın kamu hizmeti veren özel hukuk tüzel kişisine, sermaye yapısı itibarıyla zaten giriyor. Dolayısıyla orada hiçbir sorun yok. Biz ne yaptık? Biz yazışma yaptık, görüşme yaptık. Gerekçeleri zaten çok sağlam değil ama Ziraat Bankası bizim bilgi, belge yazılarımıza cevap vermiyor.

BAŞKAN – Hâlâ daha mı?

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Evet. Ben de kamu denetçisi olarak, Sayın ilgili Bakana, Ali Babacan’a, idari soruşturma yapılmasına ilişkin bir yazı gönderdim. Şimdi onunla ilgili o da teftiş kuruluna sevk etmiş. Zannediyorum oradan bir bilgi alacağız, ona göre Sayın Başdenetçimize, tabii, son durumu aktaracağız. Ona göre bir yol haritası çizeceğiz. Dolayısıyla Ziraat Bankasının böyle bir tavrı var, “Biz bankayız, biz özel hukuk tüzel kişisiyiz, biz kamu kurumu değiliz, dolayısıyla bizi inceleyemezsiniz.” diyor. Oysa sadece onları değil, diğer özel bankaları da kamu gücü kullandıklarından dolayı vatandaşlar... Çünkü bize ekonomiyle ilgili başvuruların yüzde 40’ı bankacılıkla ilgili ve bankacılıkla ilgili özellikle komisyonlara ait. Aldığı komisyonlarla ilgili denetleyecek bir şey yok, BDDK’yla görüştük, BDDK diyor ki: “Yani bizim yetkimizde değil, biz sadece mali bilançolarına bakarız, biz mali yeterliliğine bakarız, dolayısıyla komisyonlar bizim yetkimizde değil.” Kimin yetkisinde? Bakanlar Kurulunun. Bakanlar Kurulu da Merkez Bankasında. Dolayısıyla aldığı komisyonlarla ilgili, vatandaşların müracaat edecekleri bir merci yok ama sadece Kamu Denetçiliği Kurumu var. Dolayısıyla biz bu anlamda kamu gücü kullandıkları için, birey karşısında çok güçlü oldukları ve yasa, mevzuat çerçevesinde hareket ettikleri için bankaların da şikâyetlerine bakıyoruz. Özel bankalarla ilgili çok büyük bir sorun yok, Bankalar Birliğinde de bir görüşme yaptık biz, ondan da kendi içinde bir şikâyet mekanizmasını kurmasını istedik, onlar da uydular, orada bir mekanizma kuruldu, Bankalar Birliğinde. Bankacılıkla ilgili şeyim, yani özellikle Ziraat Bankasıyla ilgili bu durumu arz etmek istedim heyetinize.

Genel olarak yaptığımız çalışmalarda, mesela bu da bence çok önemli, vatandaşın tek bir başvurusunun sonucu olarak 3 tane yasa değişikliği oldu. Bir tanesi -Sayın Denetçimiz bahsetti- doğum borçlanması. Bir kadın, Ankaralı bir kadın SGK işlem tesis etmediği için, doğum borçlanmasını reddettiği için bize başvurdu, biz kurumun tavsiye kararından sonra takibini de yaptık, özellikle SGK bünyesinde görüşmeler yaptık. Yasa değişikliğine gidildi ve doğum borçlanmasına şu anda bir kadın başvurdu ama o kadın haklıydı hakkaniyet açısından. Çünkü Emekli Sağlığına tabi ise doğum borçlanması yapamıyor, diğer, SSK’ya bağlıysa yapabiliyor. Yani böyle bir şey kabul edilebilir bir şey değildi.

BAŞKAN – Eksiği tamamladılar yani.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Tamamlandı.

Şimdi, mesela yeni bir şey daha var: Tescil öncesi. Biz tescil öncesinde de kadınlara doğum borçlanması hakkının verilmesine inanıyoruz ve bunun da mücadelesini vereceğiz. Mesela bu da tipik bir örnek. Dolayısıyla, yasa değişikliği önerilerimiz, tavsiyelerimize aslında “uyuldu”, “uyulmadı” istatistiklerini koymamak gerektiğini düşünüyorum, benim kendi şahsi kanaatim. Dolayısıyla, idarenin yasa değişikliği olmadan işlemini test etmesini beklemiyoruz zaten. Dolayısıyla, o mesela... Rakamlar vereyim: Bizde, mesela benim denetçiliğimde 17 tane yasa değişikliğine ilişkin tavsiye kararı verilmiş.

BAŞKAN – Onları ayrı tutalım diyorsunuz.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Ayrı tutmamız lazım. Çünkü bunun, tamam, gene takibini yapalım. Mecliste mesela, Karma Komisyonumuzda belki doğrudan daha etkin çalışabiliriz yasa değişiklikleriyle ilgili ama o yasa değişikliği olmadan zaten ben idarenin uymasını beklemiyorum. Dolayısıyla, bu yasa değişikliklerini alarak istatistiklere baktığımızda, aslında yani kurumumuzun iki yıl olmasına rağmen durumunun “reputation”unun iyi olduğu kanaatindeyim.

Mesela SGK grubunda çalışma ve sosyal güvenlikle ilgili -örnek olsun diye söylüyorum- 45 tane, benden, tavsiye kararı, o yüzde 2’lik bölüme giren, hani yani idare direktmiş “Ben haklıyım.” diye, 45 tane çıkmış, 45’ten 17 tanesi yasal mevzuat değişikliği. Bunu ayırıyoruz. Mesela 8 tanesine uyulmamış. Bunun da bizim bir şekilde takibini yapmamız lazım. Bu da rakam yüzde 18’e tekabül ediyor.

Ben son olarak etkin bir ombudsmanlık kurumunun hem Türkiye’nin prestiji ve “reputation”u açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü bütün dünyaya, uluslararası camiaya şunu söylüyoruz biz: Evet, etkin bir ombudsmanlık kurumu var. Türkiye sınırları içerisinde herkes kamu kurumlarının eylemleri ve işlemleriyle ilgili şikâyet başvurusu yapabilir. Ya, bunu garanti... Veya bunu şöyle tefsir edebiliriz: “Evet, kamu kurumları hakkaniyete uygun, hukuka uygun, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde Türkiye’de işliyor.” demektir bu. Çünkü anayasal bir kurum bununla ilgili şikâyetler alıyor. O bakımdan kurumumuzun gelecekte de etkinliğinin artacağını düşünüyorum.

Bir, son olarak Sayın Başkanım, biliyorum, biraz sabrınızı zorluyorum ama, bayağı da geç oldu. İlk özel raporumuzu da çalışma hayatı ve Soma raporuyla ilgili yaptık. Onu da bir anekdot olarak arz etmek isterim. Çünkü özel rapor Kamu Denetçiliği Kurumu toplumun vicdanını rahatsız eden, toplumu ilgilendiren çok temel konularla ilgili, idarenin işleyişiyle ilgili bir problem gördüğünde özel rapor hazırlama yetkisini haiz bir anayasal kurumdur. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti’nin en büyük iş kazasının olduğu Soma’yla ilgili bir özel rapor hazırlığını bu yıl içerisinde yaptık. Çok kısa süre

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 17

içerisinde, altı aya yakın bir süre içerisinde sorunun görüşmediğimiz tarafları kalmadı. Bakanlıklar, üniversiteler, sendikalar, valilikler, kaymakamlıklar, yerel yöneticiler, maden kazasında vefat eden işçilerin aileleri, ticaret odaları, sendikalar - bahsettim- ve Ermenek. Tabii, bu arada olunca Ermenek'te de incelemelerde bulunduk. Dolayısıyla, bunu da bir faaliyet olarak kayıtlara geçmesi açısından vurgulamak istedim.

Hepinize sabrınızdan dolayı tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Biz çok teşekkür ediyoruz, emeğinize sağlık.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkanetçim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sizi ve Komisyonun değerli üyelerini, tekrar, şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Benim burada değinmek istediğim konu, kamu denetçisi arkadaşımın sanki ters bir duruma düşmüş gibi bir algı oluşmasını, onu açıklamak isterim. Tabii, ben onun görüşlerine katılmıyorum. Diğer 4 kamu denetçisi arkadaşlarımız var burada. Bu anlamda, tavsiye kararlarına uyulması ve takibi konusunda Avrupa Birliği organları da özellikle ilerleme raporunda buna ayrı bir başlık açtılar; bir.

İkincisi: Yine, bir durumu tavzih etmek isterim: Kamu denetçisi arkadaşım “Karar verdim.” diyor. Tabii, kamu denetçisinin yasada açık karar verme yetkisi yoktur ama başdenetçisi önerir, kamu başdenetçisi değerlendirir, gerekirse kararı o verir. Dolayısıyla, kararları ben veriyorum. Özel rapor da sadece benim yetkimde. Kamu denetçisini görevlendirdim, araştırma yaptılar fakat daha sonra biz o raporu tamamladık ve birçoğunu da değiştirdik, kamuoyunun bilgisine sunduk, Sayın Meclis Başkanına da gönderdik.

Şimdi, bir rakam verdi. “45 tane karar vermiş.” dedi, 17’si bunların mevzuat değişikliği. Güzel, belki bunun bir kısmına ben de uymuşumdur, bazılarını kabul etmemişimdir.

Şimdi, mevzuat değişikliği de bir nevi tavsiye. Biz kurumlarımızdan sadece “Rutin, mevzuat böyle, bunu uygulayın.” Ama, siz bizim mevzuat değişikliği önerimizi irdelediniz mi, değerlendirdiniz mi? “‘Haklısınız’ veya ‘haksızsınız’ demiyor, bunu makama sunmuyor, gerekirse mevzuat değişikliği yerindedir diye çalışmalar yaptık, taslak hazırladık.” demiyor idare. Biz bunlardan şikâyetçiyiz. 45’in 17’sini çıkarırsanız diğerlerine uyulmamış gibi bir sonuç çıkıyor. Dolayısıyla, biz idarenin bu anlamda, Kamu Denetçiliği Kurumuna karşı tutumunda tavsiye kararlarını çok ciddiye aldıkları kanaatinde değilim. Bunu burada açıklamak istedim.

Şimdi, eğer o arkadaşlarımız gelecekse buraya, onlar kendilerini size karşı savunacaklar. Ben de bu anlamda arkadaşlarıma savunmalarına karşı izin vereceğim, bazı şeyler söylemek istiyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN – Sayın Başkanetçim, ben de teşekkür ediyorum.

Bakış açısının farkındayız, Sayın Cengiz Makas’ın söylediklerini ben gayet iyi anladım. Uzman arkadaşlarımız da notlarını aldılar. Zatıalilerinizin bakış açısı da doğrudur, Sayın Makas’ın da bakış açısı da hiç yabana atılacak bir bakış açısı değil. Ama, sizin ilave etmeniz, tavzih etmeniz çok güzel oldu. Madem ey kamu idarecisi, başdenetçilik size böyle bir yazı gönderdiğinde “Mevzuatım müsait değil.” diyorsan o zaman 2’nci soru, mevzuatı müsait hâle getirmek için ne yaptın? Bunu sormamız lazım. Ya da ne yapıyorsun? Kaldı ki bunların hepsi de Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkacak yasayla düzelmesi gerekemeyebilir, ikincil, üçüncül, dördüncü derece mevzuatlar var işte.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Yönetmelikte de...

BAŞKAN – Tabii, tüzüğü var, yönetmeliği var, genelgesi var. Daha da olmadı, tamim diyor, bir şey diyor, özellikle, tabii, tebliğ var. Her şey mevzuat mı, tamamı kanun değil yani. Bunlar için bir şeyler yapabilir. Mesela, en çok şikâyet edilen kurumlarından birisi Millî Emlak Genel Müdürlüğü. Tebliğlerle yönetiliyor yani tebliğlerle yönetiliyor. Otersa sadece genel müdürün imzasıyla müsteşara bile gerek kalmadan pek çok şeyi düzeltebilir. Biz bunların farkındayız Sayın Başkanetçim.

Buyurun Sayın Makas.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Yani, ben tabii, Sayın Başkanetçimizle bir tenakuza falan...

BAŞKAN – Yok, tenakuz yok, ikisi de doğru.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Ben tamamlamak için söyledim. Hani bir algı yani bir gerçeği ortaya koyuyorsunuz ama o gerçek farklı algılanıyor hani o algıyı düzeltmek adına söyledim. Ben bunun düzeltilmesini özellikle istirham ederim.

BAŞKAN – Tamam, kayıtlara geçti.

Teşekkürler.

Sunumlar bitti. Sayın Başkanım, başka konuşacak, ilave edeceğimiz bir şey var mı? Ben sayın vekillerime söz veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 18

Sayın Genel Sekreter, siz bir şey ilave etmek ister misiniz. Buraya kadar teşrif ettiniz, her defasında vakit ayırıyorsunuz.

Buyurun Kerim Bey.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, hepinize teşekkür ediyorum.

Doğrusu, bu toplantıda, bir önceki toplantıya göre bizim de bakış açımız değişti. Yani, bundan dolayı, sizin çalışmalarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorum.

O gün söylemiştim, Türkiye Büyük Millet Meclisi çok önemli 2 kurum kurdu. Biri İnsan Hakları Kurumu, bir de Kamu Denetçiliği Kurumu. Ancak, bu süre içinde İnsan Hakları Kurumunun varlığından bile Meclisin haberi neredeyse yok gibi; ortada hiçbir şey yok, ne bir faaliyet ne bir rapor ne bir çalışma. Ancak, Ombudsmanlık Kurumunun bu 2'nci raporu. Tecrübeli Başkan ve arkadaşlarımızın olması, hele hele 2 hukukçu parlamenterin de olması belki bunu daha da güçlendirmiş. Giderek, ivme kazanarak görünür hâle geliyor. Tabii, biz İnsan Hakları Komisyonu üyeleri ve Dilekçe Komisyonu üyeleri iyi biliyoruz ancak Meclisin tümünün çok iyi bildiği kanaatinde değilim. Rapor, eğer Genel Kurulda iyi bir şekilde görüşülürse onların da tanınması sağlanmış olur, güzel olur diye düşünüyorum.

Tabii, çalışmayla, tecrübeyle birlikte yeni kanaatler oluşuyor, yeni öneriler de ortaya çıkıyor. Kurumun kendi arasında bölümlere ayrılması, dünyanın değişik yerlerinde farklı alanlarda değişik ombudsmanların oluşması, bu da güzel bir şey. İnşallah, ileriki süreçlerde Türkiye'de de bunlar gerçekleşir. Geçen toplantıda bir arkadaşımız eleştirmişti, işte, kurumun da, hani şikâyetlerin gitmesi gereken yerin de şikâyetinde bulunduğunu. Aslında, bu, doğal ve insani bir şey. O kurumda bir başkan ve üyeleri varsa onların da sorunu ve problemleri olacaktır ama bunları nereye iletecek? Evet, bu güzel kurumun ileteceği tek bir yer var, o da Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Meclis adına bu karma komisyon. Başka bir şey de olamazdı zaten, bu da güzel bir şey. Ve Türkiye'nin tümünü, 78 milyonu temsil eden Meclise sorunlar varsa onların da iletilmesi güzel bir şey. İnşallah, bu konu da iyi bir olgunluğa kavuşacaktır.

Az önce Başkanla dışarıda bazı konular konuştuk. Mecliste komisyonlarda görüşülen kanunlarla ilgili değişik kurumlardan temsilci çağrılıyor, uzmanlar geliyor. Bundan sonra, Kamu Denetçiliği Kurumundan da uzmanların, temsilcilerin bulunması gerektiği kanaatindeyim. Kanunların yapım hazırlığında onların da bulunması gerektiği kanaatindeyim.

Başka kurumdan temsilciler, değişik alanlarda arkadaşlarımız var. Hepsini mevcut bugünümüzü değerlendiriyor, gelecekle ilgili de en çok belki eğitim alanı. Eğitimin çok önemli olduğunu, çocukların bu konuda eğitilmesi gerektiğini, bu kurumun başta öğrenciler olmak üzere -18 milyon öğrencimiz var- bunlara tanıtılması gerektiği kanaatindeyim.

Bir de zihinsel dönüşümün gerçekleşmesi, insan hakları, düşünce özgürlüğü, inanç özgürlüğü, dezavantajlı grupların, kadınların, çocukların ve engellilerin onların zihninde bunun canlandırılması gerekir. Yakın süreçte görüyoruz, daha yeni Özgecan'ı, bir canımızı kaybettik. Bunlar toplulda tarih boyunca olmuş yani işkence, şiddet. Şiddet, sadece fiziki bir şiddet değil, bu, ekonomik şiddetten cinsel şiddete fiziksel, psikolojik, toplumsal şiddet, bütün bunlar gerçekleşiyor. Bazen düşünüyorum, eğer biz bir köy veya bir kasaba, 10 bin kişilik bir topluluk oluştursak bunları küçüklükten yetiştirsek acaba yine şiddet olacak mı? Tereddütsüz yine olacak. Niye olacak? Aslında, bunu bir filozofun şeyine bağlamak istiyorum: Bir filozof bir konu anlatır, diyor: "Uzaydan, başka bir gezegenden yaratıklar dünyaya geliyor, yeryüzünde incelemelerde bulunuyor, geri dönüyorlar; diyorlar: 'Dünyada ne var, ne yok?' Onlar da 'Çok sayıda canlı var. Çok sayıda yaratıklar var. Tümünün ortak özellikleri var. Yaşamak için öldürüyor ve yiyor yaratıkların çoğu, bir de çoğalmak için kavga ediyor. Bunlar içinde iki ayak üstünde yürüyen insan denen bir yaratık var, öldürüyor ama yemiyor. Biz onu anlayamadık, çözemedik.'" Aslında insanın bu özelliği en önemli; işte bu irade, nefis denen şey için içine giriyor.

Bugün kadına şiddetle ilgili Genel Kurulda görüşmeler, söz alanlar oldu ama buna rağmen şiddet kınanırken karşılıklı sözel şiddet yaşandı. Neden kaynaklanıyor? İşte, o soru işaretinde insanı anlayamadık irade ve nefis denen şeyle. Dolayısıyla, o 10 bin kişilik yetiştirdiğimiz yerde yine olur. Eğer zihinsel olarak olgunlaştırırsak, hani bizim kültürümüzde insanikâmil denen özelliğe sahip olursa olmaz, yine istisnalar olabilir, bu sefer hasta grupta, "psikolojik hasta" dediğimiz grupta yine şiddet ortaya çıkacak. İnşallah bütün çabalarımız bu yönde olmalı. İnsanın o nefis kısmını ortadan kaldırıp kâmil insanları oluşturmaya gayret göstermemiz lazım diye düşünüyorum.

Aslında bu ayrıntıya girince bazı konuları da unuttum.

BAŞKAN – Ben de şaşırırım yani Kerim Bey, "şiddet middet, psikolojik, filozof" falan deyince. Biz kamu denetçisine gelelim isterseniz.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – İşte, hani, toplum oldukça sorunlar olacak ancak böyle olgun heyetlerin oluşup buna müdahale etmesi lazım.

Çok fazla uzatmak istemiyorum. Başarılarınızın devamını diliyorum. Allah yardımcınız olsun.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Kerim Bey.

Kemal Bey, size söz veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 19

KEMAL AKTAŞ (Van) – Teşekkürler Başkanım.

Ben de Sayın Başkanı, üyelerini ve tüm uzman arkadaşların çalışmalarından, sunumlarından dolayı kutluyorum kendilerini, tebrik ediyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumuna ilişkin aslında çok fazla övücü sözler söylemeye gerek yok. Bence çalışmalarında, faaliyet raporlarında amaçları ve hedefledikleri toplumda oturtmak istedikleri temel doğrultu çok yüce, çok kutsal, çok anlam ifade eden bir çalışma. Dolayısıyla, bunun gecikmeli de olsa Türkiye’de tesis edilmesi, Türkiye’de yaşanan yozlaşmaya, aykırılışmaya, ahlaki çöküntüye, hak ve adalet arayışına yönelik duyulan derin güvensizliklere ve yanlışlıklara müdahale mekanizmalarının gelişmesi, bu anlamda toplumda saygınlık uyandırmış, yaşamıyla, kişiliğiyle, adalet ölçüleriyle, terazisiyle gerçekten insanların gönlüne taht kurmuş bir çalışmayı hedefleyen bir kurum olması açısından da elbette çok önemli ve bence hak ettiği yere, saygınlığa da bizim de uğraşlarımızla bunu gerekli yere, seviyeye çıkarmamız gerekiyor. Bu anlamda ben önemsiyorum gerçekten böyle mekanizmaları. Hepimizin de önemsedğini arkadaşlar işaret ediyorlar.

Bu küçük işaretten sonra ya da ifadeden sonra ben çalışmalarınızda gerçekten üstün başarılar diliyorum. Önümüzdeki süreç açısından da bu çalışmaları daha üst bir seviyeye çıkararak toplumda belirgin, görünür hâle hep birlikte getireceğimizi umuyorum.

Küçük bir sorum olacak. Ben belki de kaçırmış olabilirim Başkan. Sanırım, Sayın Başkanın anlatımı ile Muhittin Bey’in anlatımı arasında bana göre bir çelişki çıktı. Bu denetimimiz dışında kalan 4 kuruma ilişkin başta bunları ifade ettiniz ama Muhittin Bey askerî alanda da şikâyetlerin olduğunu, belki işleyişte mi acaba...

BAŞKAN – En başarılı bölümün Savunma Bakanlığı olduğunu, evet...

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yani çok çelişkili geldi bana ama acaba ben mi anlamadım, o konuda bir farklılık gördüm ben, onu da izah ederseniz anlamam açısından iyi olur.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Kemal Bey, biz de çok teşekkür ediyoruz. Sayın Başkanımız o konuyu izah etsin. Ben biliyorum ama kendisinin açıklaması daha iyi olur. Orada, askerî ve yargıyla ilgili konuda sadece yargı konusu, bir de askerî askerî hizmetlerle, askerî kararlarla ilgili konusu denetim dışı, kamu denetçiliğinin dışında.

Sayın Başkanım, bir kere de sizden...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, ben öncelikle Sayın Kemal Aktaş Vekilime kurumumuz ve çalışmaları hakkındaki övgü dolu sözlerinden dolayı şükranlarımı sunuyorum. Biraz önce Sayın Işık da aynı şekilde şey yaptı. Bu bizim motivasyonumuzu artıracaktır, bundan emin olabilirler. Yasamızda yazılı olduğu üzere, bağımsız ve tarafsız çalışacağımızı tekrar burada teyit etmek isterim.

Efendim, Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili soruya gelince de bir çelişki gözükmeyle birlikte, aynı şey, ben bunu son derece doğal görüyorum çünkü yabancı gelen konularımız da, Avrupa Parlamento Konseyinden gelen konularımız da bunda tereddüt etti. Biz onları açıklamak zorunda kaldık. Biraz, tabii, Türkçe dili ile İngilizce veyahut da işte Fransızca dilindeki derinlik, genişlik biraz farklı. Biz o “sırf” kelimesini açıklamakta çok zorlanmıştık. Şimdi bizim yasamızda...

BAŞKAN – “Only” yetmiyor mu, “only” karşılıyor mu “sırf”ı?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Yani ben şu an İngilizceyi de çok iyi bilmediğim için... Olabilir veya anlamak istemediler.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri bizim inceleme alanımız dışında Sayın Vekilim. Sanıyorum, verdiği örnek de Muhittin Bey’in bu kapsamdaydı. Geçen gün karma komisyonda arz etmeye çalıştığım gibi birtakım örnekler de vermiştik. Çok sınırlı bu alanlar. Türk Silahlı Kuvvetlerinin, işte, Büyük Millet Meclisinin vereceği, Allah korusun, bir savaş kararında yapacağı bir harekât bizim alanımız dışında veyahut da -Güneydoğu Milletvekilisiniz- çok sık kullanılan “sıcak takip” denen olay, askerî nitelikte bir faaliyet mahiyetinde. Diğer yönden, Konya’da, Ege’de vesaire Akdeniz’de yapılacak bir tatbikat ve bunun gibi örnekler bizim ilgi alanımızın dışarısında. Onun haricinde, silah alımları, tabii, o da zaten Sayıştayın mali yönden denetiminde, Meclisin denetiminde. Dolayısıyla, bunun haricinde olabilecek personelle ilgili, komutanlarla ilgili, onun altındaki komutanlarla ilgili, insan hakları ihlalleriyle ilgili, tutum ve davranışlarıyla ilgili yani dövme, hakaret etme, oda hapsi falan gibi konular, hepsi bu kurumun ilgi alanı içerisinde. Ben onu arz etmek isterim.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Mardin Milletvekilimiz Abdurrahim Akdağ Bey söz istiyor.

Açıyorum mikrofonunuzu.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bu güzel sunum için Başkanımız ve ekibine teşekkür ediyorum.

Malumunuz olduğu üzere, medeniyetin birçok tarifi var. Toplumların tarih boyunca üretebildikleri, geliştirebildikleri, sağlayabildikleri maddi ve manevi değerlerin toplamı olduğu hususunda klasik bir tarif var ama en son ulaşılan, sosyolojik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 20

olarak da, insani olarak da kabul gören evrensel bir tarifte şöyle deniyor: “Toplumların sorun çözmedeki toplam kapasitesi” olarak tarif ediliyor. Medeni bir toplum olmanın temel göstergelerinden biri, toplumun kendi sorunlarını çözebilme kapasitesi ve imkânıdır. Ben ombudsmanlık kurumunu biraz daha bu bağlamda, bu perspektiften görüyorum. Sizleri dinlerken de işin doğrusu bu tarifi hatırlamak durumunda oldum. Hak arama duygusu insani ve fitri bir duygudur çünkü dünyada iki insanın, iki evladın olduğu, Habil ve Kabil’in olduğu bir dönemde büyük bir haksızlığın başlangıcı, maalesef, tarihî kayıtlara geçmiş ve haksızlık yapan Kabil çaresizlik içerisinde ne yapacağını bilmezken “hayvanlar âlemi” diye tarif ettiğimiz bir âlemdekilerin birini öldüren, diğerinin yeri eşeleyerek onu toprağın altına gömme ihtiyacından sonra kendisinin de nedamet duyarak aynı şeyi yaptığını biliyoruz. Daha sonra toplumlar geliştikçe, nüfusları arttıkça, sistemden kaynaklanan birtakım sorunlar ortaya çıkmaya başladı. Devlet aygıtı birtakım haksızlıkların oluşmasına imkân sağladı. Devletin ve kamunun gücünü kullananların korunma alanlarına, sivil vatandaşların, o imkânı bulamayanların, o kisvenin altında olamayanların birtakım hak ihlalleri olduğu duygusu ortaya çıktı. Tabii ki, zamanla, sistemler, bunların çözümüne dair de birtakım arayışlar içerisinde oldular. Sistemler, adil olduklarına dair hikâyeleriyle, örnekleriyle bir garibanı, bir gurebayı bir sultanla hukukun karşısına çıkarmakla övündüklerini biliyoruz. Bizim tarihimizde de bunların örnekleri vardır. Müsaadeniz varsa çok kısa olarak birini anlatmak istiyorum.

Bir savaştan dönülmüştür. Hazreti Ömer caminin minberinde hitap ediyordur. Bilindiği üzerine “Dinleyiniz ve itaat ediniz.” hitabıyla başlıyor hutbeler. Arka saflarda bir gureba olan Ebuzer ayağa kalkar ve şunu der: “Ne dinlerim ne de itaat ederim.” “Niye?” diye sorunca “Biz beraber savaşa katıldık, ganimetleri ortak paylaştık. Benim payıma düşen kumaştan bir elbise dikemedim, ama görüyorum ki senin üzerinde o kumaştan bir elbise var.” diyor. Hazreti Ömer diyor ki: “Abdullah, kalk, cevabını ver.” Abdullah Hazreti Ömer’in oğludur. Diyor ki: “Ben, kendi payıma düşeni de babama verdim. İkisini bir araya getirdi, bu şekilde bir elbise çıktı.” Abuzer ona diyor ki: “Hem dinlerim hem itaat ederim artık.” Ve yerine oturuyor. Bu, insani bir duygudur ve böyle olması da toplumun sağlığı, toplumun ahengi, dinginliği ve insan olmasının bir gereğidir diye düşünüyorum.

Gücü elinde bulunduranların kötü niyet ve negatif yaklaşımlarının denetlenebildiği duygusu insanların hak ihlallerinin önlenmesinde önemli bir faktördür.

Ben, kurumunuzun, böyle bir misyonla, böyle bir rolle sahnede olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla, hepsini yazıya dökerek, istatistiki kavramlara dönüştürerek değil, ama sadece varlığımızın bilinmesinin de birtakım hak ihlallerinin önlenmesinde etkili olacağını düşünüyorum.

Otuz iki yıl memurluk yapmış bir insan olarak, en alt kademededen, en üst kademeye çıktım. “PUKÖ” diye bir tarif var “planlama, uygulama, denetim ve önleme” diye. İşin doğrusu, bu tarihin tamamına uyan bir kurum olarak düşünüyorum. “İhkakihak, kendi adaletini kendi tesis etme anlayışının önüne geçilmesi için hak arama imkân ve alanlarının olabildiği kadar geniş ve ulaşılabilir olması önemli. Böyle de bir yönü olduğunu düşünüyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun, insanların adalete ulaşma duygusunu perçinlediğini görüyorum. Kurumun olması hasebiyle, toplumun barışına da bir katkısı olduğunu görüyorum.

Son cümle olarak, hak ihlallerinin az olduğu, dolayısıyla, hak arayışının da az olduğu bir Türkiye ve bir dünya temennisiyle hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, harikaydı. Abdurrahim Bey, teşekkür ediyoruz, toparlamış oldunuz.

Değerli Başdenetçim ve diğer denetçi arkadaşlarımız, bu, sırf kanunda geçen tabir. Tabii ki kanunların yazım tekniği ayrı bir önem arz ediyor. Ülkeler arası uygulamada da söylediğiniz kesinlikle doğru, kelimeler çok önemli, kelimeler bir milletin kültürünü gösteriyor, ondan ne anladığını gösteriyor. Ben, “sırf” kelimesini ‘only’ kelimesi karşılıyor mu?” diye sorduğumda İngilizcede sadece “only” var ama eminim İngilizce sözlüğü açsak “only”nin yanında en az yirmi beş tane daha kelime vardır, anlamayabilirler.

Şöyle bir şey geliyor aklıma Sayın Başdenetçim: “Bu kanunun doğru anlaşılması noktasında hangi konular askerî konulardır, hangileri askerî idari konulardır?” konusunda bir akademik çalışma mı yapılsa ve gerekiyorsa Genelkurmayla istişare edilerek, bu konu, ikincil mevzuat değil de yani biraz tavzih edilse. Şimdi, söyledikleriniz doğru. “Tatbikatı nerede yapacağı?” konusunda, olabilir ki personelin birisi itiraz edebilir veya bir vatandaşın “Ya, geldiler, bizim yaylada tatbikat yaptı ordu. Bu tatbikattan da benim koyunlar -faraza- ürkütüler, yavrularını düşürdüler. Bir sene üretim boyunca 100 kuzu elde edecekken 20 kuzu elde ettim. Ben bu işten zarar gördüm.” şeklinde bir şikâyet size ulaşsa bu bir askerî karar mıdır, değil midir? Ama bu tatbikat, yani tatbikat yapıyor. Çok özür dilerim, ben bir avukat olarak, “Tatbikatı o dağda değil de, bu dağda yap kardeşim.” diyemem, bilmem ben bunu yani, tatbikatın nerede yapılacağını askerler daha iyi bilir. Bu noktada, acaba, bu, sırf askerî nitelikli kararlar -Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemlerde hiçbir tartışma yok- bu askerî kararlar ve yargı mensuplarının yargıyla ilgili kararları her zaman soru işareti oluşturabilecek konular. Bunların tavzih edilip ariz amik bir şekilde, o Ziya Paşa’nın tarifıyla efradını cami, ağyarını mâni olacak şekilde bir tarif yapılabilir miyiz? Böyle bir kodifikasyona veya bir açıklamaya gidebilir miyiz acaba?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 21

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, öncelikle, Mardin Milletvekilimiz Sayın Abdurrahim Bey’e de, sosyolojik derinlikteki tespitinden dolayı ve Kurumumuza karşı teveccüh dolu değerlendirmelerinden dolayı şükranlarımı sunuyorum. Demin de ifade ettiğim gibi, gerçekten, bu, benim ve arkadaşlarımızın motivasyonu, aynı zamanda uzman arkadaşlarımızın da motivasyonu yönünden çok olumlu şeylerdir. Şüphesiz eleştiri de olacaktır ama -burada ben belki bir ilki yaşıyorum- yapılanların da hoş gitmesi, güzel olduğunun söylenmesi, doğrusu, benim de ve arkadaşlarımla da çok yerinde bulunduğu bir şey. Yıllarca yargıçlık yaptım, müfettişler hep gelmiştir -ben bunu eleştirmişimdir- peki veya iyi verseler, mutlaka çok ufak bir şeyi o müfettiş eleştirecek. Ben, buna, kaldığım süre içinde isyan ettim, teftiş kurulu başkanına, yahu ufak tefek şeyleri görmeyin, bir defada hâkime, savcıya gerekirse bir takdir belgesi gönderin. Bunu görmedik. Dolayısıyla, bu nedenle hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, çok da güzel bir örnek verdi, çok da güzel bir örnek verdi.

Şimdi, orada yapılan tatbikatın askerî netlikteki faaliyet olması ayrı, bu faaliyet esnasında idarenin vermiş olduğu haksız bir eylemin olması ayrı. Biz bunu inceleriz efendim. Yargıya gitmeden önce vatandaş gelse, mesela, biliyorsunuz Güneydoğu’da o “kaçakçı” adı altında dünya kadar, birçok insanımız vefat etti. Yargıya gitmeden önce bize gelseydi, tazminat yönünden, biz bunu da incelerdik ve sonucuna göre eğer idare tazminat ödemek durumundaysa biz bunu da karar altına alırdık. Kaldı ki vatandaşın burada hiçbir kaybı olmuyor. Bize müracaat ettiği an dava açma süresi otomatikman duruyor. Dolayısıyla, bize gelen vatandaşımız buradan alınan tavsiye kararını -örnek veriyorum- idareye götürüp idare uymasa bile elinde bir anlamda dört başı mamur, her türlü, inceleme ve araştırma yapılmış, çok ciddi bir hukuki metinle mahkemeye müracaat edebiliyor. Bu kurumun hiçbir katkısı olmasa bile o idareye, üç yılda, beş yılda bitecek davalar Kamu Denetçiliği Kurumundan alınan karardan sonra altı ayda, bir senede, bir buçuk senede bitiyor. Dolayısıyla, adalete hızlı erişim adına da bizim katma değerimiz oluyor. Onu da ben sizlere arz etmiş olayım.

Diğer yönden efendim, şüphesiz, sayın üyeler çok daha iyi bilirler, Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan beri yasalarımızda birtakım tariflerin, sınırların somut olarak sınırlandırılması mümkün değildir. Neden mümkün değildir? Çünkü bu işlerin “tadadi” dediğimiz, yani tek tek sayılma imkânları yoktur. Uygulama esnasında yalnız şu şartla: İnsan Hakları Mahkemesinin de benimsediği üzere yasaların muhakkak öngörülebilir olması gerekir. Yani vatandaş bir kanunu okuduğu takdirde benim bu yasadaki -efendime söyleyeyim- sınırlarım nelerdir? Hangi şey suç olabilir, hangi şey bir ihlal olabilir onu bilmesini arıyorum.

Şimdi, Genelkurmay Başkanlığıyla böyle bir ön görüşmeyi, böyle bir istişareyi -Sayın Elkatmış da burada- biz uygun bulmadık. Sizin adınıza yaptığımız için ve bağımsız, tarafsız kuruluş olduğumuz için hiçbir kuruma, Türk Silahlı Kuvvetleri yetkililerine veyahut da Millî Savunma Bakanına “Yahu, sizin sadece askerî nitelikteki faaliyetleriniz nelerdir, bunun haricindeki faaliyetler nelerdir?” diye bir soruyu sormayı biz şahsen uygun görmedik; bu konuda biz hiç angaje olmayız. Özgürüz, bir anlamda bağımsız ve tarafsız ve önümüze gelen spesifik olaya göre biz hadiseyi çözeriz.

Dolayısıyla Sayın Başkanım, affınıza sığınarak söyleyeyim, böyle dediğimiz takdirde, belki bize Millî Savunma Bakanlığı “Kardeşim, biz Türk Silahlı Kuvvetleriyiz hem bizim şeylerimiz; işte, şu 3 tane şeye bakarsın, 5 tane şeye bakarsın.” derse kurumlar arasında belki bir şey olabilir. Bizim alanımızın Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili yargıyla yetkili de çok geniş olduğunu iddia ediyorum geçen bu Komisyonunda da arz ettim. Yargıda sürece müdahale edebiliriz. Bakın, Sayın Elkatmış’a geldi, bugün HSYK’yı şikâyet ettiler, elimizde evrak var. Biz bunun inceleme, araştırmasını yapıyoruz. Sonuçta, HSYK da idari bir kuruldur; vermiş olduğu kararlar idari bir şeydir. Hiçbir itiraz olmasa bile biz Mehmet Bey’in de bahsettiği gibi hukuk açısından bıraktık “Hakkaniyet açısından da inceleyeceğiz.” Yani benim öncelikle başsavcı olmam gerekirken, örnek veriyorum veyahut da ağır ceza mahkemesi başkanı, ticaret mahkemesi başkanı olmam gerekirken birtakım saiklerle, birtakım şeylerle kalkıp da bir başkasını yaptığınız vakit ben bundan zarar görmüşsem; belki mevzuata uygun yapıyor, HSYK yetkisindedir ama acaba hakkaniyete uygun mu? Ben onun dosyasına bakarım, terfilerine bakarım, müfettiş şeylerine bakarım ona göre bir sonuca ulaşırım.

Dolayısıyla Meclis sadece sorgulanmaz, biz dâhil her türlü kurumların, idarelerin sorgulanmasından da yanayım; bu itibarla bunu da arz etmiş olayım. Bundan yargı mensubu olarak kimse hoşlanmıyordur ama yasanın bize bu yetkiyi verdiği iddiasındayım, biz bunu yaparız.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Tamam, ben de şunu düzeltiyim, tavzih edeyim: Ben Millî Savunma Bakanlığında sorulsun, ona göre hareket edilsin şeklinde değil, sadece askerî nitelikli kararlar konusunun çok açık incelenmesi lazım.

Verdiğim örnekte de, tazminat hukuku açısından tamam, orada verilebilir ama bir tatbikatın yapılacağı bölgenin seçilmesi askerî bir karar mıdır, değil midir? Tamam, ondan koyunları zarar görmüş -benim o anda aklıma geldi- koyunları zarar görmeyebilir, rahatsız olabilir. Binlerce asker gelecek “Niye bu bölgeyi seçiyor, niye bu bizim dağları seçti; gitseydi de öbür ilin dağlarını seçseydi.” diye düşünebilir. Sadece askerî nitelikli karar -çok da, ilk aklıma gelen şeyler- nedir? Bu konuda bir çalışma... Söylediğiniz şu: “Biz gelen somut olaya göre karar veririz, böyle bir ön hazırlığımız yok.” diyorsunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 22

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, şunu arz edeyim: Biz bunun işte, sizin uyardığınız yönde araştırmasına da gideriz, arkadaşımızla da görüşürüz. Biz bunları geçen 2014 yılında kitapçık hâline de getirdik hem yargı konusunu hem Türk Silahlı Kuvvetlerinin...

BAŞKAN – Ha, böyle bir çalışmanız var.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Böyle bir görüş olarak bütün herkesle görüşüldü özellikle yargı konusunda ve bu konuda Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu görüşülürken, hafızam beni yanıltmıyorsa, orada Meclis tutanaklarında –bilseydim getirirdim- bu konuda örnekler ayrıntılı olarak da verilmiştir, muhtemelen muhalefetin de olabilir. Ama güzel bir noktaya temas ettiniz. Biz bunun ön hazırlık olarak nedir sırf askerî nitelikteki faaliyetler veya...

BAŞKAN – Veya sırf yargı faaliyeti nedir? Ama çalıştık diyorsunuz, bu konuda bir çalışmanız var.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Bakın, özellikle yargıda çalıştık Sayın Başkanım. Millî Savunma...

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – İzin verirseniz bir şey söyleyeyim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tabii, buyurun. Mehmet Bey de bir şey söyleyecek...

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Sayın Başkanım, saygılar sunuyorum tekrar.

Bu söylediğiniz konu çok önemli. Tabii, bizim de elimizi daha güçlendirir. Bu nedenle de biz yetkililerle de görüştüğümüz zaman bu konularda tartışmalar yapıyoruz. Ayrıca, şahsen ben katıldığım birtakım ulusal toplantılarda -ki sivil toplum örgütleriyle olsun, işte birtakım üniversitelerle olsun- hep konuyu dile getiriyorum ve Barolar Birliğinden, bir kısım barolardan mesela, daha geçen hafta İstanbul Barosuyla da görüştüğümüzde “Bu flu olan konularda çalıştaylar, paneller gibi birtakım çalışmalar yapın.” ve bizim elimiz güçlensin, referans alalım hiç değilse... Görüştüğümüz birtakım üniversitedeki profesörlere de aynı şeyi söylüyoruz, diyoruz ki “Bu konularda makaleler yazın.” Yani biz hiç değilse kararlarımızda sizin bu şeyinizden...

BAŞKAN – İstifade edelim, birikiminizden istifade edelim yani.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Hem referans alalım diyorum. “Tamam” dediler, görüştüğümüz bu sivil toplum örgütleri olsun, barolar olsun, birtakım üniversite hocaları olsun aşağı yukarı hepsi “doğru” dediler ama şimdiye kadar da bir şeyi de görmedik. Ama yine işin üzerindeyiz. Kurumlarla da bu konuda konuşuyoruz, askerlerle de görüştük ama biz Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, doğru bildiğimizi, bu uluslararası mevzuat yönünden, hukukun genel ilkeleri yönünden ne doğruysa biz onu yapıyoruz; onun için biz bu konuda rahatız.

Teşekkür ediyorum.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Ne demek, ne demek efendim? Bu Komisyonun görevi bu, bunları çalışacağız; inşallah daha iyisini bulmaya çalışacağız, gayretimiz o.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Kuşkusuz.

BAŞKAN - Buyurun.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Başkanım, izninizle ben tam da bu noktada aklıma takılan, güncel olan da bir durum var. Yani Roboski olayı mesela çok barizdir bu konuda. Şimdi, bu askerî sır...

BAŞKAN – Bir karar mıdır?

KEMAL AKTAŞ (Van) – ... ya da askerî bir karar mıdır? Ki dosyayı biliyorsunuz. Yani işte, gizlilik kararı konuldu, daha sonraları yetkisizlik, görevsizlik kararı verildi.

Şimdi, mesela, bu 34 vatandaş, ölen bu vatandaş hakkını nereden arayacak? Yani bu, askerî bir kararsa, bir sırda bu sır nasıl böyle saklı kalacak? Bu suçsuz, günahsız, çoğu da çocuk bu insanların haklarını kim savunacak, bunu kim temize çıkaracak?

BAŞKAN – Sayın Başdenetçim, ben şunu tavzih edeyim: Bu Roboski olayı da benim aklımdaydı. O konuda biliyorsunuz hem mahkemeler karar veriyor, şu anda yargıda hem de burada Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuyla ilgili özel bir araştırma komisyonu kuruldu, onlar da raporlarını verdiler ve ben de konuyu çok yakinen takip ettim. Yani denetçiliğe başvuruldu mu başvurulmadı mı o konularda Sayın Başdenetçimiz bir cevap versin, bir de onun görüşlerini alalım ama pek gündeme uymadı.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Ben askerî sırlar açısından, yani sizin...

BAŞKAN – Yok sır değil, askerî sır değil. Bak, burada konuştuğun o askerî sır ayrı bir konu Sayın Vekilim.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Anladım yani ama...

BAŞKAN – Sırf askerî faaliyet konusu.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Tabii, askerî faaliyet olarak tabii bir de yargılama konusu var.

BAŞKAN – Bir izahat verir misiniz Sayın Başdenetçim, yani bir de sizin görüşünüzü alalım. Evet, yani çok ilginç bir konu yani. Bu Roboski olayıyla ilgili hiç başvuru oldu mu? Oranın adı neydi ya, Roboski değil de Türkçesi? Ha, Uludere, Kürtçesi Roboski.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 23

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyeleri; hepinizi tekrar şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu Roboski olayı, Uludere olayı, tabii gizlilik, yayın gizliliği olduğu için, içeriğini bilmediğim için bu konuda fazla bir şey ...

BAŞKAN – Size bir müracaat yok?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Bize olmadı müracaat eden.

BAŞKAN – Tamam.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Bize bir müracaat yoktur. Bildiğim kadarıyla, basından öğrendiğim kadarıyla da, idarenin vermek istediği tazminatı kabul etmediler, galiba yargıya gittiler. Malumunuz, yargıya intikal eden konularda -tam tipik de burada o 4 yasaktan biri var- biz bu konuda eğer şikâyet de gelse bu aşamadan sonra bakamıyoruz; onu ben bir arz edeyim.

Tabii, bu olay daha dün olmuş gibi millet olarak da hepimiz, ben kişisel olarak da çok büyük üzüntü duydum ve hiç de hoş manzaralar değildi.

Şimdi “Askerî sır” derken sayın vekilim, ben bir konuda bu Kamu Denetçiliği Kurumunun da bir özelliğinden bahsedeyim: Mahkemeler, hâkimler yani mahkeme hâkimleri, cumhuriyet savcılarını katmıyorum, Kamu Denetçiliği Kurumuna bu tür vaki bir şikâyet olduğunda devlet sırrı dâhil Kamu Denetçiliği Kurumuna bir gizlilik söz konusu değildir.

BAŞKAN – Orada bir boşluk var yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Hayır, müracaat... Kamu başdenetçisi veya onun görevlendireceği kamu denetçisi devlet sırrı mahiyetinde bize bildirilen konuyu mahallerine gidip inceleyebilir. Tabii, devlet sırrı olduğu için bunu açıklayamaz ancak vereceği kararda, yaptığı inceleme ve araştırmada bunu değerlendirebilir. Bunu da ben, muhakkak ki Komisyonumuzun Başkanı ve üyeleri biliyorlar, bir teyiden tekrar söylemek ihtiyacı hissettim efendim.

BAŞKAN – Sayın Başdenetçim, devlet sırrıyla ilgili bir yasa geldi, Genel Kurulda başladık, sonra geri çektik; duruyor, yarıda, görüşülecek. Devlet sırrı da çok tartışmalı konulardan birisi.

Peki, üstat, kanunu biz çıkardık ama uygulamacı sizsiniz, siz o kanunla yirmi dört saat meşgul oluyorsunuz, uykunuzda bile o geçiyor aklınızdan ki gerçekten ben de yapsam ben de... Benim de uğraştığım iş var ama biz milletvekiliyiz, bizim uğraştığımız konular o kadar farklı, o kadar şey ki yani anlaşılır falan değil, çok vaktimiz geçiyor. Eğer cahilce bir soruysa da affınıza sığınıyorum. Bir konuda yargı kararı verildikten sonra size müracaat edilse, kesinleşmiş bir mahkeme kararı bile olsa, o zaman kurumunuzun tavrı nedir?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Demin de arz ettim Sayın Başkan. Bizim elimizde hatırladığım kadarıyla üç veya dört tane yargı kararıyla kesinleşmiş şikâyetler var. Bunların bir kısmında biz tavsiye kararı verdik, bir kısmında da...

BAŞKAN – İnceleyebiliyoruz, yani bir engel yok.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – İnceleriz efendim. Hatta siz de biliyorsunuz, hukukçusunuz, mahkeme ilamı verildikten sonra mahkemenin biz vermiş olduğu kararı, gerekçesini, delilleri değerlendirmesini dahi eleştiririz. Buna bir engel hâli yoktur.

BAŞKAN – Onu eleştiririz canım, onda bir şey yok yani. Ama bir işe yarar mı?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, tabii bu bir kültür meselesi, buyurduğunuz gibi. Aynı konuya geliyoruz, tavsiye meselesi. Mesela ben bir örnek vereyim size: İspanyol ulusal ombudsmanı mahkemelerin vermiş olduğu, özellikle kadına karşı şiddet konusunda ve özellikle de bu boşanmalar konusundaki çocuklarla ilgili mahkemenin verdiği kararı öyle bir eleştirip tavsiye kararı vermiş ki hazır olsaydım örneğini getirirdim ben size. İspanyol ombudsmanının kararına uyum oranı yüzde 80’in üzerinde Sayın Başkan. Neden? Geçen arz ettim, anayasa mahkemesine dahi gitme yetkisi var. Nedir o? “Bu kanun anayasaya aykırıdır, iptal et.” diyebiliyor. Polonya ombudsmanı, eğer idare tavsiye kararına uymamış ise ve ombudsman bunun uyulması gereken hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı kanaatinde ise -buna sık gidilmez- yargıya dava açma yetkisi var, hatta açmadı, açılmış davaya müdahillik olma yetkisi var. Şimdi Polonya ombudsmanının verdiği kararlara uyum oranıyla Türkiye Cumhuriyeti kurumunun verdiği kararlara uyum oranını ben takdirinize bırakıyorum. Aynı orana yetişebilir miyiz?

Bir de kültür meselesi. Bakınız, İspanya’da otuz yılı aşkın süredir kurulmuş ombudsmanlık, hem de Franco diktatörlüğünden sonra. 17’nci yılında şu an Yunanistan. Albaylar Cuntasından sonra kuruldu ama komşumuzda bile yüzde 70’in üzerinde uyum şeyi var efendim. Bu yazı da belki eleştirilecek, uzlaşa kültürü, toplumdaki idari kültürün yerleşmesi açısından çok önemli şeyler. Ben bunu da...

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Sayın Başkanım, Sayın Başkan vatandaşın beğenmediği bir yargı kararının getirilmesini, değil mi?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – O da var.

BAŞKAN – O da var, tabii canım kesinleşmiş karar her zaman olabilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 24

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Yani önümüze getirirse uygulanması için değil de...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – O zaman ben onu arz ettim. Tabii hakkaniyete uygun açıdan bunu değerlendirmek...

BAŞKAN – Tabii canım, hakkaniyet dedikten sonra konuşuruz, eleştiririz. Benim derdim o değil. Ben tavzih edeyim. Şimdi sizin dediğinizi anlıyorum, bir mahkeme, bir hâkim kararını verdikten sonra, gerekçelerinden dolayı yasal sınırlar içerisinde her türlü eleştiriye getirebiliriz, sadece hâkime “Niye sen öyle karar verdin?” diyemeyiz, mahkemeye “Sen öyle niye karar verdin?” diyemeyiz, karar vermiştir ama ben derim diyorsunuz siz Başdenetçi olarak.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Hayır demiyorum.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – Öyle anlaşıldı efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Öyleyse onu düzelteyim. O konu yargıda çözümlü kesin hükme bağlandığı için biz artık o konuya bakamayız efendim.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS – “Bakarız.” gibi oldu da o bakımdan.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Doğru, olabilir. Onu düzeltiyorum.

BAŞKAN – Hah şimdi düzeldi.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Ona bakamayız, zaten kanunumuz bu konuda çok açık. Ben onu deminki vakalarla...

BAŞKAN – O zaman tamam.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Tabii, uygulamaya yönelik, ona bakamayız.

BAŞKAN – Tamam.

Şimdi, hiçbir mahkeme kararı da kutsal falan değildir. Siz bakmayın, gerekirse o mahkeme yanlış karar veriyorsa Türkiye Büyük Millet Meclisi milletle Anayasa’yı değiştirir, o kararın da düzeltilmesine sağlar.

Biz, bu taraf, yani kurum olarak değil, milletvekilleri olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, milletin egemenliğinin gerçek temsilcileri olarak, kesinleşmiş yargı kararlarının üzerine bile yasal düzenleme yapabiliriz. O düzenlemeyi yaptığımız anda da o hâkimler hemen, derhâl yasaya göre kararlarını değiştirmek zorunda kalırlar.

Efendim, ben çok teşekkür ediyorum. Çok güzel bir çalışma yaptığımızı düşünüyorum. Sizlerden fevkalade istifade ettik verdiğiniz tek tek örnekten. Fakat şunu söyleyeyim: Bizim Kamu Denetçiliği Kurumumuz iki senelik olsa bile aslında malumualiniz Avrupa’ya bile bizden geçmiş bir kurumdur. Sadece şimdi biz adını bulamıyoruz. İşte “ombudsman” mı diyelim, “kamu denetçiliği” pek yakışmıyor, müfettişlikle, kontrolörlükle karışıyor, falan filan diyoruz. Bir isim bulamadık. Türk Dil Kurumu şuna şöyle orijinal bir isim bulsa. Asıl adı neydi? Mehmet Bey, daha önceki toplantıda siz söylemişsiniz, Osmanlıdaki adı.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Kadiul-kudât, kazasker.

BAŞKAN – Bunu bugüne uyarlayamaz mıyız?

KOMİSYON UZMANI – Aksakal diyorlar.

BAŞKAN – Aksakal.

KEMAL AKTAŞ (Van) – “Rusipiler” diyelim.

BAŞKAN – Kürtçesi öyle mi?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Evet.

BAŞKAN – Vallahi diyebiliriz. Neden demeyelim?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Hem böylece kaynaşma da artar, biraz Kürtçe, biraz Türkçe.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli üyeler; burada, tabii bu ombudsmanlık kurumlarıyla ilgili, insan hakları kurumlarıyla ilgili dünyada birçok ülke kendine göre bir isim belirlemiş. Mesela “hakların savunucusu” diyor, “yurttaş savunucusu” diyor, “adalet temsilcisi” diyor. Bu değişik. Mehmet Bey’in geçen yılki sunumunda da belirttiği gibi gerçekten -hep sık sık vurguluyorum- biliyorsunuz Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde kurumu, organları, yetkilileri gelip -biz de aynı şekilde- bilgi almak istiyorlar bizden bu anlamda ve bize geldikleri vakit biz şu iddiadayız diyoruz onlara: Bir sivil toplum örgütü gibi çalışıyor bu kurum. Gerçekten de böyle yapıyoruz. Biz bireyle devlet arasında nötr durumdayız. Özellikle bunu vurguluyorum. “Siz böyle diyorsunuz ama sizin başında ‘kamu denetçisi’ diyor, devlet kurumusunuz siz.” diyor ve bunu açıklamak zorunda kalıyoruz.

BAŞKAN – “Kamu denetçisi” değil de “kamuyu denetleyen” anlamında. Onlar kamu adına denetim...

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, şimdi bakın...

BAŞKAN – İşte orada “kamu denetçisi” tam ifade etmiyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Şimdi, evet, biz bunu açıklamaya çalışıyoruz tabii. Yasamızın ilgili hükümlerini de söylüyoruz, Parlatentonun seçtiğini, milletin iradesinin orada tecelli ettiğini, bağımsız ve tarafsız olduğumuzu, kararlarımıza bakın diyoruz ama sonuç itibarıyla böyle bir algı oluşuyor. Geçen Mehmet Bey onu dedi. Tabii

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 25

üzülerek ifade edeyim, bu da çok zor çünkü Anayasa'ya "Kamu Denetçiliği Kurumu" diye geçmiş. Anayasa'nın değişiklik şeyini de ben sizin takdirinize bırakıyorum. Dolayısıyla böyle bir algı var.

BAŞKAN – Evet, bizim bu isim konusunda bir düzenleme yapmamız lazım. İki senedir konuşuyoruz. Bu "Kamu Denetçiliği" ismini değiştirmeliyiz ama "ombudsman" olmamalı, "ombudsman" bana gelmiyor yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – İşin enteresan noktası, bu tabii görüşülür ama...

BAŞKAN – Hayır, aslında bizden Avrupa'ya gitmiş.

KEMAL AKTAŞ (Van) – "Haklar elçisi" olabilir.

BAŞKAN – "Ombudsman" hangi dilde?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – İsveçcede.

KEMAL AKTAŞ (Van) – İlk onlar koydukları için herhâlde.

BAŞKAN – Hayır, bizden almışlar.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Ben biliyorum, o ayrı bir şey. Bizim toplumumuzda geleneksel olarak zaten var.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Literatürde onların.

BAŞKAN – Literatürde onlara geçmiş. Niye biz alamaz mıyız, bizimki daha eski, kadiul-kudât?

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, ben üzülerek ifade edeyim fakat dünya literatüründe her yerde, kabul edelim, etmeyelim, Türkiye de dâhil "ombudsmanlık" dedikleri vakit anlıyorlar "Kamu Denetçiliği Kurumu" denildiği vakit hiç kimse anlamıyor.

BAŞKAN – "Kamu denetçiliği"ni anlamaz canım. "Kamu denetçiliği" biraz sıkıntılı yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Ve biz altta yaşamızda olmamakla birlikte, halkın bir anlamda bilinçlendirme, farkındalık ama altına da biz yazılarımızda "ombudsmanlık" demek zorunda kaldık Sayın Başkanım. Ben de Türkçeden yanayım.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, müsaaden olursa ben de onu eleştireyim. Eğer yasada yoksa lütfen kaldırın o ombudsmanlık kelimesini.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Yok efendim yaşamızda.

BAŞKAN – O zaman kaldırın efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Ama bizim...

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi olarak, Sayın Başkan da dâhil, Türkçe isimler konusunda mücadele veriyoruz. Sokaktaki adamla mücadele veriyoruz. Adam "fest fud" yazıyor, aynen böyle "fest fud", İngilizcesini de yazmıyor, "hızlı yiyecek" diyecek. Yani Türkçe mücadelesi verirken gerçekten o binadaki "ombudsman" kelimesini görünce hafiften bana battı yani ağabey, Sayın Başdenetçim. "Ombudsman" kelimesi batıyor yani. Bunun bir Türkçesini bulalım. Koskoca bir kültüre sahibiz.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, ben bu eleştirinizi saygıyla karşılıyorum. Tabii ki Türkçe konuşalım. Tabii bu zamana gelene kadar şöyle bir normal bulvarlara çıksak, normal bir alışveriş belki isimlerine baksak gerçekten Türkiye'de üzüntü verici bir manzara var. Bunu sık sık siyasilerimiz de büyüklerimiz de dile getiriyor. Ancak biz bunu düşünürken inanın, birey bize daha çabuk ulaşsın diye, birey böyle bir kurum olduğunu görsün diye ve aldığımız bu konudaki tavsiye nedeniyle onu oraya yazdık. Anayasa'yı değiştirelim, biz getirelim "hakların savunucusu" diyelim, "adalet temsilcisi" diyelim, "yurttaşlar savunucusu" veya "yurttaşlar avukatı" diyelim, başüstüne efendim.

Biz, tamamen, gene, birey odaklı çalışan bir kurum olarak...

BAŞKAN – Anayasa'yı değiştireceğiz zaten. Bu seçimin amacı Anayasa değiştirmek Kemal Bey. Biz hazırlıklıyız yani. Şimdi kurum hazır olsa mesela, düzgün bir isim gelse yeni anayasada öyle söyleriz yani.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Efendim, bizim yasa taslağımız hazır.

BAŞKAN – Hayır, isim, isim... Yasa, taslak tamam. Ben Anayasa'yı diyorum. Anayasa'da adı ne olsun yani?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Biraz düşünsünler efendim.

BAŞKAN – Geçen yıl da söyledim ben.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Bu konuda anayasa değişikliği geldiği vakit kurumsal olarak resmî görüşümüzü sunarız, hem de alternatifli olarak sunarız. Bunun içinde "ombudsmanlık" da olmaz, bundan da emin olabilirsiniz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Başdenetçim, bu "ombudsmanlık" kelimesi medya tarafından yayıldı. Medya bu yüzyılda muhteşem bir şey. Bir şeyi kullanıyor, vatandaş da öyle zannediyor. Ama sizi temin ederim, bu yaygın medyanın gücü bu kadar değil, daha halk bilmiyor. Biz halka ne dersek... Halkın yüzde 80'inin, yüzde 60'ının belki haberi yok, biraz 80 fazla oldu da.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hk.Kom. Giriş : Tarih : 17/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 26

Biz, buna “ombudsmanlık” dersek kurum olarak... Çünkü ilk defa yasaya girdi, Anayasa’ya girdi, ilk defa siz temsil ediyorsunuz, ilk defa uzmanları var, bütçesi var, yazışmaları var şu bu. Ama biz buna her defasında “ombudsmanlık, ombudsmanlık” dersek, koskoca binaya da “ombudsmanlık” yazarsak, halka biz katkıda bulunmuş oluyoruz, sonra düzeltmeye kalkarız bunu. Ya bunu hiç yazmamalıyız, bir çözüm bulmayız ya da yeni bir isim... Geçen yılki çalışmalarda da ben gündeme getirmiştım. Bu “kamu denetçiliği” yetersiz. Yeni anayasada olacak.

Şu malum: Kemal Bey, tarafsız olarak söylüyorum. Hem 2007 seçimlerinde –ben 1990 yılından beri siyasetle uğraşan bir insanım- hem de 2011’de bütün siyasi partiler Anayasa’nın değişmesi gerektiğini söylediler. Tabii, deneye deneye oluyor bu toplumsal denemeler. Herkes kendi anayasasını sundu, olmadı 2007’de. Şimdi, 2011’den sonra “Uzlaşma komisyonu kuralım.” dendi, “Tamam.” “Herkes aynı olsun, gruplardaki çoğunluklara göre olmasın.” dendi, o da oldu, Anayasa olmadı.

Şimdi, 2015 seçimlerinde de, gene, bütün partiler Anayasa’nın değişmesini istiyorlar. İnşallah, Kamu Denetçiliği Kurumuna uygun bir isim o zaman kadar üretelim, yayalım. Ama benim, bu Kamu Denetçiliği Kurumunda az da olsa, tuz kadar bir katkı olduğunu düşünüyorum ve bu “ombudsmanlık” kelimesinden hafif yollu rahatsız oluyorum. Bunu hepinize arz ediyorum. Özellikle resmî yazışmalarda yabancılarla yaptıklarınızda kullanın ama yurt içinde, biz kendimiz katkıda bulunuyoruz ombudsmanlık olarak tanınmasına. Buna başka bir isim bulabilir miyiz diye kayıtlara geçsin diye de söyledim.

Tam kaydımız devam ediyor. Zabıt kâtabi arkadaşımız da yazdı zaten. Çok teşekkürler. Sizi de yorduk bugün. Size özellikle teşekkür ediyoruz hep geldiniz gittiniz, değiştiniz. Ciddiyetle, Genel Kurul çalışırken bize katkı verdiniz.

Ben, başta Sayın Başkanımız ve bütün kamu denetçisi arkadaşlara, Genel Sekretere, uzmanlara ve kendi uzmanlarımıza, çalışmanın bu bölümü için teşekkür ediyorum.

Bu rapor için biz biraz hızlı hareket ediyoruz seçimlerden dolayı, hızlı karar veriyoruz. Bugünkü toplantımızda sunuşları aldık, bundan sonra da oturup bir karar vereceğiz. İnşallah, hızlı bir şekilde bu raporu tamamlayacağız ama Genel Kurula sunulması konusu -sayın denetçimizin söylediği gibi- muhtemelen değil kesinlikle 2015 ya da 25’inci Dönem milletvekillerine kaldı.

2013’ü sunduk ama gündeme almadılar. O konuda, Dilekçe Komisyonu Başkanımız çok gayret gösterdi fakat Meclisin gündemi çok yoğun olduğu için görüşmeye alamadılar. 25’inci Döneme kalacağını düşünüyorum ben. Kalsa bile biz çalışmamızı yapalım, 25’inci Dönemde -kim olur kim gelirse- o günkü görevli arkadaşlarımız yaparlar.

İNŞALLAH, ÇALIŞMA HAYIRLARA VESİLE OLUR.

Tekrar, geldiğiniz için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum eğer başka bir şey yoksa.

Kapanma Saati: 18.34